

V tomto čísle nájdete

Z domova

Semester priniesol (P. Hrabovecký)	4 - 5
Špirituál apoštolským exarchom	6
Byť otcom pre všetkých	7
Prišielci... (V. Nemec)	8 - 11
Akadem 2003 (J. Kulan)	11 - 13
...a navrátilci (P. Nemec)	14 - 17

Publicistika

Z vianočného listu D. Bonhoeffera (P. Juhás)	18 - 19
Čokoládový anjelič (B. Polča)	20

Príloha	21 - 35
----------------	---------

Zo sveta

Škola, o akej sníva každá riaditeľka (P. Fogaš)	36 - 38
Modlitba vo Viedni (B. Polča)	39
Púť do Ríma (A. Krivda, P. Sykora)	40 - 41
Posol lásky (M. Zábrecký)	42 - 43

Kultúra

Mamkine dobré ruky (J. Dolný)	44 - 45
Ak zabijeme Boha, všetko je dovolené (P. Hrabovecký)	46 - 47
Rožok a syr (V. Štefanič)	48 - 49
Znovuzrodenie úžasu (I. Gazda)	50
Prekvitajúca Lipa (M. Imrich)	51 - 53
Za iný stredovek (I. Gazda)	51 - 52
Čakanie na koniec neúspešné (M. Zábrecký)	52 - 53
Poézia	54 - 55

Free time

Hrať futbal pre potešenie (J. Kadlic)	56
Mladí mladým po tretie	57
Za okrajom	58
Vendelizmy... (M. Molnár)	59

BOROMEO (www.kske.sk/boromeo) **Šéfredaktor:** Imrich Gazda - **Zástupca šéfredaktora:** Michal Zábrecký - **Redakčná rada:** Pavol Hrabovecký, Matúš Imrich, Peter Nemec, Vladimír Nemec - **Grafická úprava:** Matúš Imrich, Peter Jano - **Fotoreportéri:** Dominik Girašek, Marián Šangala, Peter Zubko - **Vydáva:** Kňazský seminár sv. Karola Boromejského - **Adresa:** Hlavná 91, 042 03 Košice - Vychádza dvakrát do roka - **Tlač:** Vydavateľstvo Michala Vaška, Nám. Kráľovnej Pokoja 2, 080 01 Prešov. **Predná obálka:** záber z inaugurácie TF KU - **Zadná obálka:** „Zimný motív“ Mariána Šangalu - Neprešlo jazykovou úpravou.

Slovo...

Slovo...

... *i*dem zostane len slovom, kým nevstanem a nepreukážem službu, o ktorú ma požiadali.

... *l*utujem zostane len slovom, kým nevyjdem zo spovednice a nevystriem otvorenú dlaň k svojmu bratovi.

... *m*ilujem zostane len slovom, kým sa nepremení v sladký bozk manželskej lásky a zodpovednosti.

Každé slovo zostane len slovom, prázdny výdychom našich úst, kým nenájde svoje uskutočnenie. Tak ako slovo Boha, ktoré je dynamizmom povolávajúcim k životu, dávajúcim bytie. Tak ako hovorí On sám:

„Lebo ako spáchne
z neba dážď a sneh
a nevráti sa ta,
ale opojí zem,
zúrodní ju, dá jej klíčiť,
a dá semä na siatie
a chlieb na jedlo:
tak bude moje slovo,
ktoré mi vyjde z úst,
nevráti sa ku mne naprázdno,
ale urobí, čo som si želal,
a vykoná, na čo som ho poslal“ (Iz 55, 10 – 11).

Keď nám v tej slávnostnej, podmanivej atmosfére sviatku Božieho narodenia zaznejú v srdci slová Evanjelia „Slovo sa telom stalo...“ (In 1, 14a), nájdime v sebe odvahu premeniť odteraz každé svoje slovo v telo, v skutočnosť plodného skutku.

Imrich Gazda

[Seminárny diár]

Semester priniesol Semester priniesol

September

22. – 26.9.2003 – Ako sa dá lepšie nabrat' sila do duchovného života pre tých, ak nie duchovnými cvičeniami? Preto bohoslovci strávili týždeň pred otvorením školy naberaním nových duchovných síl do nasledujúceho školského roka. Prvý, štvrtý a piaty ročník strávil cvičenia v exercičnom dome v Prešove (na obr.) a druhý a tretí ročník na Ružíne v obklopení krásnej prírody. Cvičeniami nás sprevádzali otcovia jezuiti.

27.9.2003 – Po niekoľkých mesiacoch „nudného“ života sa konečne otvorili školské brány aj pre bohoslovcov. Tí s „veľkou“ radosťou privítali začiatok školského roka a zúčastnili sa aj slávnostného vzývania Ducha Svätého *Veni Sancte*, ktoré celebroidal Mons. Anton Fabian. Popoludní sa konala promócia študentov diaľkového štúdia.

29.9.2003 – Náš seminár navštívili poslanci NR SR za KDH František Mikloško a Mária Sabolová. Viedli diskusiu o súčasnej domácej i zahraničnej politike.

30.9.2003 – Návšteva z USA. Do seminára prišli budovať spoluprácu medzi seminármi ako aj medzi diecézami Mons.R. Sifrin a Mons.P. Polando z diecézy Youngstown. Večer sa

bohoslovci zúčastnili debaty, na ktorej sa oboznámili s možnosťami pastorácie v USA a kde im bola ponúknutá možnosť študovať a potom aj pôsobiť ako kňazi v tejto diecéze. Spoločne sa modlime za rozvoj duchovných povolaní v tejto obrovskej krajine, ktorá sa musí zápasit' so sekularizmom.

Monsignori z USA koncelebrujú pri sv. omši

Október

6.10.2003 – V katedrále sv. Alžbety sa konalo *Veni Sancte* vysokoškolákov košických vysokých škôl pod patronátom a za účasti Ekumenického spoločenstva cirkví v Košiciach. Predstavitelia kresťanských cirkví a denominácií sa takto pravidelne schádzajú už niekoľko rokov, aby naplnili pranie Pána Ježiša ako aj sv. Otca: „Aby všetci boli jedno.“

13.10.2003 – Škola je druhým domovom nás, študentov, preto je úlohou každého z jej predstaviteľov zabezpečiť, aby sa v nej všetci cítili dobre. Prvým krokom k tomuto cieľu bolo posvätenie zrekonštruovanej budovy teologickej fakulty. Posvätil ju sídelný arcibiskup Mons. Alojz Tkáč. Vyučovanie v nej sa však začalo už 29. septembra 2003.

17.-19.10.2003 – Život, to nie je len učenie, ale aj oddych; a tomu sa rozhodol počas týchto dní oddávať druhý ročník nášho seminára. Či sa mu však aj skutočne oddával je otázne, pretože sa rozhodol stráviť tento víkend „prechádzkami“ po Vysokých Tatrách.

20.10.2003 – Z príležitosti 25. výročia pontifikátu Sv. Otca Jána Pavla II. slávil otec arcibiskup Mons.Alojz Tkáč ďakovnú sv.omšu v katedrále Sv.Alžbety. Na sv. omši sa zúčastnili aj naši bohoslovci a prostredníctvom Rádia Lumen ju mohli počúvať veriaci na celom Slovensku.

23.10.2003 – Seminár sv.Karola Boromejského, to nie sú iba bohoslovci a predstavení, ale aj neodmysliteľné sestričky Božského Vykupiteľa, ktoré nám, hladným bohoslovcom, neustále vyvárajú všakovaké jedlá. V dnešný deň naše sestričky mali sviatok – oslavovali Božského Vykupiteľa. Bohoslovci sa im na záver sv. omše poďakovali za ich službu a popriali im ešte veľa ďalších síl a pomoci od ich patróna. Samozrejme, nemohlo sa to zaobiť bez kvetov.

27.10.2003 – „Reverendácia“ bratov štvrtákov. Bratia štvrtáci si obliekli *uniformu* bohoslovca a kňaza, reverendu, ktorú im ráno pred sv.omšou posvätil otec arcibiskup.

November

3.11.2003 – Otec Jozef Ondovčák, ktorý sa stal naším novým rektorom, dnes pred Bohom zložil za prítomnosti otca arcibiskupa a pred všetkými bohoslovcami slávnostné vyznanie viery a sľub, že bude svoj úrad vykonávať zodpovedne a s pomocou Božou. Tak sa všetci modlime, aby mu to vyšlo.

4.11.2003 – Keďže seminár je pomenovaný po sv. Karolovi Boromejskom a ten mal v tento deň sviatok, v našom seminári sa konala odpustová slávnosť. Slávnostnú sv.omšu o 16.30 celebraval Mons.Alojz Tkáč za účasti predstavených nášho seminára ako aj seminára Jána Vojsašáka v Spišskej Kapitule – Spišskom Podhradí. V homílii prirovnal vicerektor spišského seminára ICLic. Dušan Škrabek človeka k pôde, ktorú je potrebné obrábať, aby priniesla úrodu. Je však nevyhnutné, aby človek vydal aj istú námahu. V tomto by nám mal byť vzorom práve sv. Karol Boromejský.

8.11.2003 – Dnešný deň bol veľkou slávnosťou pre celé Slovensko. V Košiciach bola inaugurovaná Teologická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku. Dekanom fakulty sa stal doterajší rektor kňazského seminára Mons. Anton Konečný. Viac sa o tejto významnej udalosti dočítate v našej prílohe.

16. 11. 2003 - V katedrále sv.Alžbety dnes celebraval slávnostnú sv.omšu z príležitosti oslavy patróna tejto katedrály otec biskup Mons. Bernard Bober. Sv.Alžbeta Uhorská je vzorom chudoby a pokory, preto nás otec biskup vyzval k jej nasledovaniu. Ponúkol nám, aby sme sa pokorili tak ako sv.Alžbeta a aby sme nabrali do svojho života čnosti, o ktoré by sme sa potom mohli podeliť s druhými.

29.11.2003 – Slávnosť sv. Ondreja, hlavného patróna Košickej arcidiecézy. V katedrále sv. Alžbety sa konali slávnostné diecézne rekolekcie, pri ktorej boli zároveň predstavení kandidáti diakonátu a kňazstva, súčasní piatci nášho seminára. Modlime sa spolu s nimi, aby s Božou pomocou rozvíjali aj naďalej dar povolania ako aj talenty, ktoré dostali aj pre dobro druhých.

Pavol Hrabovecký

[Udalosť]

z domova

exarchom

Špirituál apoštolským exarchom

Všetko tečie, všetko plynie, povedal kedysi dávno grécky filozof Herakleitos. Pre ktorú veličinu, ak nie pre čas, je tento výrok najpriliehavější. A skutočne, uplynulo už pár pekných mesiacov od chvíle, keď sme sa v jedno všedné poludnie dozvedeli nečakanú správu, že náš špirituál a prednášateľ dogmatickej teológie bol vymenovaný za apoštolského exarchu pre katolíkov byzantského obradu v Českej republike a titulárneho biskupa orejského.

Tento cti, no zároveň zodpovednosti, sa mu dostalo presne 24. apríla 2003. Biskupská vysviacka sa konala 31. mája 2003.

Aj keď už táto udalosť stratila na svojej aktuálnosti, považujeme za potrebné v stručnosti predstaviť otca biskupa aj čitateľom Boromea. Veď je to prvýkrát v novodobej histórii kňazského seminára v Košiciach, keď sa jeden z našich predstavených stal nástupcom apoštolov.

Dôstojný pán Ladislav Hučko sa narodil 16. februára 1948 v Prešove v rodine gréckokatolíckeho kňaza. Keď ho roku 1966 nevzali na teologickú fakultu do Bratislavy, začal štúdium experimentálnej fyziky na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktorú ukončil roku 1971. V rokoch 1973 — 1989 žil a pracoval v Bratislave, kde sa

venoval štúdiám a výskumnej práci v oblasti ťažby ropy a plynu. Okrem toho sa aktívne angažoval v hnutí Fokoláre. V roku 1989 začal teologické štúdiá. Niekoľko mesiacov po páde totality pôsobil ako redaktor v Katolíckych novinách. V rokoch 1990 — 1991 pracoval ako výkonný sekretár Konferencie biskupov Slovenska. Roku 1992 bol vyslaný do Ríma na štúdiá teológie na Pápežskej Lateránskej univerzite, ktoré roku 2000 ukončil doktorátom. Kňazskú vysviacku prijal

30. marca 1996 z rúk Mons. Slavomira Miklovša, eparchu Križevskej eparchie v Chorvátsku. Po svojom návrate z Ríma roku 2000 začal vyučovať dogmatickú teológiu na teologickom inštitúte v Košiciach, ktorú prednáša naďalej aj po jeho biskupskom menovaní, a súčasne vykonávať duchovnú službu v Geriatrickom centre sv. Lukáša v Košiciach. Je zakladajúcim členom a prvým šéfredaktorom teologického časopisu Verba Theologica, ktorý spoločne vydávajú teologické inštitúty v Košiciach a na Spišskej Kapitule.

Otcovi Hučkovi prajeme, aby ho Pán aj naďalej posilňoval svojou milosťou a naplňoval ho múdrosťou i odvahou pri vedení jemu zvereneného Božieho ľudu.

- ig, tk kbs -

z domova

6 |

Byť otcom pre všetkých

Bezprostredne po tom, čo bol otec Hučko menovaný Svätým Otcom za biskupa, položili sme mu nasledujúce otázky.

V roku 1968 ste sa stretli s hnutím Fokoláre. Ako ste sa v čase komunistickej vlády dostali do kontaktu s týmto hnutím?

Áno, bola to skupina, ktorá sa usilovala žiť evanjelium v každodennom živote a ja som sa usiloval s nimi.

Boli ste zodpovedný za mužskú vetvu v celom Československu. Ako si spomínate na toto vaše poslanie?

Tento termín *zodpovedný* hovorí veľa a tiež nehovorí nič. Bola to skôr koordinácia, rada a pomoc tým, čo sa usilovali o to isté. Nebola to moc, ale služba.

Kňazom ste sa stali pomerne nedávno, pred siedmimi rokmi. Túžili ste stále po kňazstve? Bolo kňazstvo vašim životným cieľom?

Áno, aj keď v každom období života s rovnakou intenzitou. Pred a po maturite to bolo veľmi intenzívne, potom menej, aj keď to ostalo živé, ale okolo štyridsiatky opäť veľmi intenzívne.

Je o vás známe, že máte blízko k ruským mysliteľom. Ako ste sa dostali k týmto myšlienkovým prúdom?

Cez literatúru. Čítaním Dostojevského, Tolstoj, Gogol... Ale tiež vďaka stretnutiu s redemptoristom Dr. Mastylákom, znalcom a prekladateľom ruských autorov. Objavil som špecifický svet ruského duchovného myslenia. To, čo bolo na Západe oddelené, duchovný život

a myslenie, to na Východe ešte bolo spojené.

Idea všejednoty v myslení veľkej postavy ruského katolicizmu Vladimíra Sergejeviča Solovjova a idea jednoty v Hnutí Fokoláre má k sebe blízko, však?

Solovjov vychádza z iných predpokladov, ale výsledok je veľmi blízky.

S akými predstavami vystupujete na biskupský stolec?

Byť otcom pre všetkých, nikoho nevynímajúc. Je to ťažké, neviem či sa mi to podarí. Viem však, že keď sa spoľahnem na Pána, vtedy všetko dôjde k zdarnému koncu.

Za rozhovor ďakuje redakcia Boromea

[Anketa]

Prišielci...

Rok má štyri ročné obdobia. Jar, leto, jeseň a zima. Na jar sa seje, sadí, v jeseni sa opäť roľá brázdí. Úroda je schovaná, na zásoby nechaná. Ale u nás je to inak. Na jar žneme, čo sedem rôčkov rástlo a v jeseni k nám prídu tí, čo v Pánovej škole pár rôčkov stráviť chcú.

Tak tu ich máme. V prvom kole trinásť ich je, čo predstaviť sa ráčia v tomto čísle

Opýtali sme sa:

Ako vnímajú seminár a čo ich v ňom najviac prekvapilo?

Aké sú ich záľuby a čomu sa chcú venovať počas pobytu v seminári?

**Jozef Barlaš,
Snina,
18 rokov**

Najviac ma prekvapil Dominik Girášek, keď mi prišiel spraviť túto fotku. Ináč bolo (a je) pre mňa zaujímavé precízne rozdelenie času. Celkovo seminár

vnímam ako veľmi zaujímavú inštitúciu a hodnotím ho kladne v každom smere.

Mám rád mnoho vecí (napr. čokoládu). Z takých reálnych je to napr. hudba, zaujímavá kniha a podobne. Knihy zo záľub môžem hneď vylúčiť (tie sú už povinnosťou), no a tak ostáva asi tá hudba. Dúfam, že sa sem – tam nájde čas na „tvorivú improvizáciu“.

**Peter Bujňák,
Lorinčík,
20 rokov**

Prekvapilo ma správanie sa starších bratov, väčšinou v kladnom slova zmysle. I keď sú medzi nimi aj čierne ovce, respektíve barani. Mám šťastie, že som natrafil na super „vicoša“.

Mojimi záľubami sú: hokej (v súčasnosti bez využitia), futbal (s plným využitím), v ktorom ma plne podporuje môj „vicoš“.

Pavol Eliáš, Ražňany, 20 rokov

Pred nejakým časom som nemal ani potuchu, ako to v tom chýrnom seminári vyzerá. Aj kvôli tomu som si pred rokom podal prihlášku na teologickú fakultu ako laik. Počas roka som vďaka spolužiakom sčasti spoznal aj ten seminárny život, no a tento rok som vstúpil do druhého ročníka už ako bohoslovec. Najväčší problém je tu pre mňa asi budíček, ale celkovo je to tu fajn.

Ja som skôr taký technický typ (típek?) Kedysi som robil s počítačmi, takže s nimi dokážem skoro všetko od „hardvéru“ až po tvorbu webových stránok. Tiež si rád zašportujem, prečítam dobrú knihu, alebo si zahrám na gitare a pod.

**Rastislav
Ferčák,
Hrabovec nad
Laborcom,
19 rokov**

Pravdupovediac, vedel som čo ma tu čaká a aký je tu program. Seminár vnímam ako najlepšiu možnosť formovať svoju osobu a osobnosť.

Medzi moje záľuby patrí šport, modelárstvo, železnice a hudba. Z oblasti športu je to futbal, plávanie a cyklistika. V seminári je široké uplatnenie všetkých týchto mojich záľub.

**Martin Gmitter,
Košice - Juh, 25 rokov**

Seminár vnímam ako miesto a čas pre formáciu, pre bližšie spojenie sa s Bohom a človekom. Snažím sa objaviť v povinnostiach a obmedzeniach význam pre môj rast. Teší ma nie nadradený, ale priateľský vzťah pána rektora a jeho otvorenosť pre záujmy seminaristov.

Chcem sa viac venovať jazykom – angličtine a taliančine. Mám záľubu v športe – futbal, plávanie, posilovanie, cyklistika, lyžovanie. Rád si zahrám na gitare a na bicích. Ohotne by som bol členom nejakej dobrej kapely.

**Marek Haborák,
Prešov - Sekčov, 19 rokov**

Seminár vnímam ako dar, ktorý by mi mal pomôcť formovať seba a môj vzťah k Bohu i blížnym. Páči sa mi, že všetko v seminári má svoj čas. Svoj čas má vstať, svoj čas má byť s Bohom spojený v modlitbe, svoj čas má študovať, svoj čas má oddychovať. Už sa len nechať vtiahnuť do víru tejto milosti a môže byť z toho dobrý výsledok, však? :)

Veľmi rád počúvam hudbu – väčšinou piesne chvál. Teším sa na čítanie kníh a spoznávanie nových ľudí :)

**Martin
Gazdačko,
Rozhanovce,
19 rokov**

Seminár vnímam ako jedno veľké spoločenstvo kde ťaháme všetci za jeden koniec a ideme za rovnakým cieľom. Prekvapilo ma správanie niektorých starších bohoslovcov. V kladnom, ale aj zápornom zmysle slova.

Medzi moje záľuby patrí včelárstvo a veci s tým súvisiace. Jeho praktizovanie tu však bude dosť obtiažne. Zaujímam sa tiež o rybárstvo, posilňovanie a šport vo všeobecnosti.

[Anketa]

**Miroslav Humeňaj,
Brestov, 18 rokov**

Som tu zatiaľ len jeden mesiac, takže ešte o živote v seminári neviem veľa, ale určite sa tu veľa naučím nielen po vedomostnej stránke. Milo ma prekvapila strava. Jeme tu síce len tri krát do dňa, ale už som stihol nejaké tie kilá pribrať!)

Keďže mám veľmi rád hudbu a je tu možnosť zahrať si v kapele, túto možnosť som len uvítal. Ďalej je tu pár klavírov, ktorými tiež nepohrdnem, a celkom dobrý digitálny organ. Najviac sa mi však páči v schóle kde sa môžem zdokonaľiť v speve.

**Štefan
Kačmár,
Slovenská
Kajňa,
19 rokov**

Seminár vnímam ako miesto, na ktoré som sa tešil, no tešiť sa neprestávam ani teraz, najmä o šiestej ráno. Páči sa mi aj organizovanosť programu, ale nepohrdnem ani osobným voľhom.

Keďže už ako malého chlapca ma veľmi zaujímala hudba a spev, som veľmi rád, že tento záujem môže byť realizovateľný práve v schóle, na ktorú sa stále teším.

**Peter Jano,
Prešov - Sekčov,
19 rokov**

Hoci som tu len tri mesiace, pocítil som, že je to úplne niečo nové. Je to pre mňa nový začiatok, ktorý priniesol mnoho zmien do môjho života. Je to šanca začať žiť nanovo a využiť veci, ktoré som sa naučil doposiaľ a šanca naučiť sa veci,

ktoré budem potrebovať, aby som mohol pomôcť iným, ktorí to potrebujú.

Moje záľuby sú rôznorodé, ale najviac ma chytilo čítanie kníh. Okrem toho však rád pracujem s počítačom, rád si zašportujem a aj zaspievam v schóle. Ešte tak nájsť záľubu v učení a všetko bude super. :))

**Tomáš Kormaník,
Nižná Šebastová, 19 rokov**

Seminár je pre mňa spoločenstvo ľudí, ktorí sem prišli za rovnakým cieľom. Je fajn pocit byť tu. Kedykoľvek sa potrebujem s niekým pohovárať, vždy je tu niekto, kto je ochotný vypočuť si ma. Je to buď špirituál alebo moji blízki kamaráti.

Medzi moje záľuby jednoznačne patrí pobyt na infirmárke :)) Mám rád prácu s počítačom (internet), sem tam si zahrám biliard a nepohrdnem dobrým jedlom :)

Roman Labuda, Košice - Furča, 22 rokov

Seminár vnímam v prvom rade ako výbornú formáciu pre môj duchovný život, avšak ani

vonkajšie formovanie nie je na zahodenie:-). Veľké prekvapenia som tu nezazil, ale dosť mi vadí, že chodíme tak skoro spať. (o 22:00)

Rád by som sa venoval všetkému čo sa týka športu, taktiež si myslím, že si nájdem viac času na čítanie kníh a na to sa celkom teším.

Ľubomír Miškovič, Košice - KVP, 25 rokov

Vnímam ho zrakom i sluchom. Vdychujem jeho vôňu a snažím sa urobiť ju aj mojou vôňou. Prekvapený môže byť iba človek, ktorý je nepripravený a

nevie do čoho ide. Nepoznám síce všetky zákutia tohoto života, ale človek, ktorý má otvorené oči vidí veľa aj bez toho, aby pozeral. Takže ma zatiaľ nič nejako veľmi neprekvapilo.

Mám rád knihy a literatúru a tak by som voľný čas rád venoval rozširovaniu svojich obzorov. Keďže viem trafiť loptu, rád si zahrám i futbal.

Zozbieral Vladimír Nemec

Akadem 2003

V dňoch 24. – 26. októbra tohoto roku sa na akademickej pôde Katolíckej univerzity (KU) v Ružomberku konalo celoslovenské stretnutie mládeže pod názvom **AKADEM 2003**. Zúčastnili sa ho mladí z celého Slovenska v počte 541 účastníkov. V Ružomberku sa konal Akadem už po tretíkrát. Táto akcia však má už dvanásťročnú históriu (pôvodným miestom konania bola Banská Bystrica – Staré Hory). Hlavnou úlohou Akademu bola potreba vysokoškolákov stretnúť sa, vytvoriť živé spoločenstvá, v ktorých sa mladí môžu lepšie spoznať, vzájomne si vymeniť skúsenosti, zážitky, názory a takto sa obohatiť. Heslom celého tohtoročného podujatia bola veta: *“Som kresťan ... Čo s tým?”*

Po príchode mladých do Ružomberka, následnom zaregistrovaní, ubytovaní a vybalení sa, nasledovala v piatok večer o 19³⁰ sv. omša v miestnom univerzitnom kostole sv. Rodiny v Rybárpoli. Sv. omšu celebroidal pomocný banskobystrický diecézny biskup, zodpovedný za pastoraáciu mládeže na Slovensku, Mons. Tomáš Galis. V homílii okrem iného uviedol: *“Vy všetci sa cítite, a ja to cítim, lepšie ako chudobní dneška preto, lebo viete, že máte Ježiša, preto, že žijete s Ním a pre Neho. Každý, kto príde medzi vás, by sa mal cítiť rovnako. Dôležité je, že vieme, kde môžeme začať. Začnime od Ježiša Krista, ktorý je s nami až do skončenia vekov.”* Pred požehnaním na konci sv. omše sa otec biskup rozlúčil s mladými slovami: *“Chcem vám všetkým popriať, aby sa každý jeden z vás vedel v živote správne orientovať. Tak bude veľkým povzbudením pre ľudí, ktorí sa s ním stretnú. Pretože sa priznávame ku Kristovi, máme tým intenzívnejšie žiť v tomto svete. Vsadte na lásku a nebojte sa byť príkladom pre okolie preto, že ste Kristovi, že ste kresťania.”*

Po skončení sv. omše nasledovalo rozdelenie mladých do 41 skupiniek. Na čele každej skupinky stál animátor zodpovedný za približne 10 mladých. Mladí v jednotlivých skupinkách sa navzájom predstavili a spoznali, povedali niečo o sebe a vytvorili si znak, ktorý by vystihoval celú

[Reportáž]

ich skupinku a ktorým by sa táto skupinka prezentovala počas celého stretnutia. Onedlho si všetci "akademníci" vychutnávali prvý umelecký zážitok na Akademe, ktorý pripravilo divadlo "Za pecou" z bratislavského Univerzitného pastoračného centra (UPC) svojou hrou pod názvom *Život prváka*. Nasledovalo sve-dectvo mladého muža, ktorý patril do skupiny *skinheads*. Neskôr sa obrátil a teraz sa pripravuje na krst. Po svedectve nasledovalo požehnanie univerzitného kaplána vdp. Jozefa Žvandu, po ktorom sa všetci rozišli na internáty, kde nás už všetkých po ťažkom a únavnom dni čakal vytúžený spánok.

Po krátkom nočnom odpočinku sa mladí opäť stretli v skupinkách pri ranných modlitbách, kde chválili Boha a vzdávali mu vďaky. O 8³⁰ sa konala prednáška a po nej rozhovor s hlavným hosťom celého Akademu otcom biskupom Mons. Jiřím Paďourom, ktorý je v rámci biskupskej konferencie v Českej republike delegátom pre mládež a zasvätený život. Tento večne usmiaty českobudějovický biskup, pôvodne herec, tvrdí, že ho "biskupovanie" baví, a že ak chce človek skĺbiť biskupstvo a herectvo, jedného sa musí

vzdať. Napriek tomu mu však z jeho hereckého talentu nemalo zostalo. Vynovená univerzitná aula plná mladých ľudí ho srdečne a s nadšením privítala. S mladými sa porozprával na tému hriech: *"Hriech, to nie je škvrna. Hriech, to nie je lapsus. Hriech je ľudský čin, ktorý deštruuje celú jeho bytosť. Najprv vo vzťahu k Bohu, potom vo vzťahu k svojim blízkym. Pán Ježiš vzal svoju Matku s telom i dušou do nebeskej slávy. Ježiš i hmotu v Eucharistii premenil na svoje telo. S každým novorodencom sa stavia za ľudskú existenciu. Je potrebné vedieť, že je to duchovný boj s hriechom, v ktorom Kristus obetuje svoje vlastné telo. Nechá sa za naše hriechy ukrižovať na drevo kríža. To znamená, že sa necháva preniknúť smrteľnosťou, bolesťou, ktorú môžeme prežívať i my, i naši blízki v súženiach, bolestiach a umieraníach."* Mládež je pre tohoto biskupa zvláštnou skutočnosťou civilizácie, pretože stojí na začiatku života.

Po skončení stretnutia s otcom biskupom Paďourom nasledovali „workšopy“ – tvorivé dielne. Medzi hosťami nechýbali manželka Mária a Pavol Hricovci z Košíc, ktorí porozprávali mladým o svojom kresťanskom manželstve. V druhom „workšope“ sa konal rozhovor so sestrou Mariannou zo Spoločnosti dcér kresťanskej lásky (ľudovo nazývané vincentky), ktorá vyzdvihla dôležitosť mladých čítať Sv. písmo a ich potrebu modliť sa sv. ruženec. Hosťom tretieho „workšopu“ bol jeden z iniciátorov propagácie rozličných evanjelizačných kurzov Ján Ňukovič. Svojím vlastným svedectvom predstavil svoju cestu usmernenia k Bohu. On sám si vo svojom živote uvedomil, že život bez Boha nemá zmysel.

[Reportáž]

Neskôr po chutnom obedňajšom guláši nasledovala opäť práca v skupinkách, pre ktorú by sa skôr hodil názov osobné voľno. To využili mladí na ešte hlbšie spoznanie sa, či už pri spoločnej prechádzke, posedení pri čaji v umeleckej čajovni alebo pri modlitbe sv. ruženca. Niektoré spoločenstvá si na seba tak zvykli, že sa aj ostatného programu zúčastňovali spoločne, čo bolo veľmi povzbudivé.

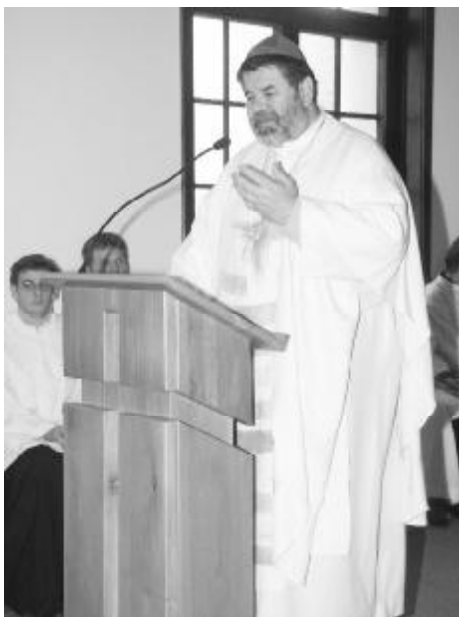
O 16⁰⁰ sa konala sv. omša v univerzitnom kostole s otcom biskupom Paďourom. V homílii okrem iného povedal: *“Kristovému sľubu o zoslaní Ducha Svätého môžeme porozumieť v dnešnej dobe s úžitkom pre náš život. Nenasadzuje nám ružové okuliare, je Duchom pravdy, Duchom potešiteľom. Príjmime ho do nášho života! Otvorme sa pre Krista, veď Kristus je tu pre všetkých! Veď Kristus prišiel na svet preto, aby spasil to, čo by inak zahynulo.”* Pri svätej omši počas obetovania priniesli mladí špecifické obetné dary na znak zrieknutia sa svojich hriechov. Celá sv. omša bola

doslova cudzojazyčná, pretože Zbor mladých z Bratislav-ského UPC spieval počas sv. omše piesne po španielsky, anglicky a taliansky a i samotný celebrant rozprával po česky. Po skončení sv. omše si mladí v úžasnej atmosfére zaspievali piesne chvál Bohu.

Hneď nato v aule nasledovalo predstavovanie jednotlivých univerzitných pastoračných centier z celého Slovenska (momentálne je ich spolu dvanásť) v podobe divadelných scén. Na Akademe 2003 sa prezentovali v kompletnej zostave. Po skončení predstavovania nasledovali hudobné koncerty. V aule bol koncert Kapucínov, po ktorom nasledovala skupina Metelica. V tom istom čase asi o 21³⁰ v univerzitnom kostole sv. Rodiny sa mohli mladí zúčastniť na koncerte chvál Riša Čaňakyho a jeho hudobnej skupiny. Čiže celá sobotňajšia noc patrila kvalitnej gospelovej hudbe. Sobotňajší

večer mladí uzatvorili večernou modlitbou a následným spánkom okolo polnoci.

Záverečný nedeľňajší deň Akademu patril okrem sv. omše práci v spoločenstvách. Mladí sa už od rána v skupinkách rozprávali na hlavnú tému Akademu *“Som kresťan ... A čo s tým?”*. Tiež sa rozprávali o Božej láske a o dôvere v Boha. Na pravé poludnie sa začala slávnostná záverečná

Mons. Jiří Paďour počas homílie

sv. omša, ktorú celebroval žilinský dekan vdp. Stronček. Ten počas homílie povzbudzoval mladých, aby neostali pasívni, ale aby čo najviac načerpali i z tohoto duchovného programu, ktorý sa pomaly končil. Aby sa nebáli doma, ale i na škole svedčiť o Kristovi a kresťanskej identite. Zvlášť ponúkol ako aktuálne vzory a príklady pre energický kresťanský život blahoslavenú Matku Teréziu a Sv. Otca Jána Pavla II. Na konci sv. omše prišiel čas na slová poďakovania.

Po záverečnom požehnaní otca dekana Stončeka a po záverečných mládežníckych piesňach sa mladí rozišli na ubytovne a internáty. Odtiaľ už smerovali ich kroky domov do rôznych kútov Slovenska, kam si odnášali veľké množstvo nádherných duchovných a zaujímavých zážitkov, či veľa nových skúseností.

A aký je vlastne aktuálny odkaz AKADEMU 2003? Mladí sa určite majú hlbšie zamyslieť nad svojím životom a nad prežívaním kresťanskej viery. Majú hľadať a nadviazať hlbší vzťah s Nebeským Otcom a s jeho Synom Ježišom Kristom, všetko zjednotiť v Duchu Svätom. A hlavné je, aby každý mladý do budúročného AKADEMU 2004 vedel vo svojom srdci, ale i pred svetom, odpovedať na otázku: *“Som kresťan ... Čo s tým?”*

Ján Kulan

[Anketa]

...a navrátilci

Najdôležitejšie otázky v živote nám kladie Ježiš. No zároveň nám pomáha na ne aj správne odpovedať. Každoročne naši bohoslovci po troch rokoch teórie odchádzajú na rok praxe. Rozídení nielen po arcidiecéze, ale po celej planéte, zažili toho naozaj dosť. O to, k akým skúsenostiam sa dopracovali počas mesiacov pastoračného ročníka, sa s nami teraz chcú podeliť.

Pastoračný ročník som prežil v rovinatom kraji Abova, v obci Čaňa. Pánovi farárovi Cyrilovi a kaplánovi Marcelovi som svojou mierou pomáhal pri pastorácii farskej a dvoch filiálnych obcí Ždane a Gyňova. Keďže som vyučoval na dvoch základných školách 16 hodín náboženstva týždenne, počas dopoludnia som sa nenudil. Vo farnosti som svoj čas pre Boha „strácal“ aj s miništrantom, deťmi, mladými či birmovancami. Chcem vysloviť „Ďakujem“ tým, ktorí mi počas môjho pobytu na praxi pomáhali, či pomocnou rukou alebo modlitbou. Všetkým, ktorí pôjdu na pastoračný ročník chcem odkázať: „Nebudete to považovať za statený rok a určite nebudete ľutovať!“

Jozef Juraško

Na pastoračnom ročníku som bol vo Velkom Šariši, kde som si zároveň vykonával náhradnú vojenskú službu v diecéznom kňazskom domove. Medzi moje prvoradé povinnosti patrila služba starým a chorým kňazom i laikom umiestneným v domove. Moja práca spočívala konkrétne v asistencii na sv. omšiach, roznášaní Eucharistie, kŕmení, prebaľovaní, pomoci pri hygiene, doprovoze na lekárske vyšetrenie atď. Okrem toho som sa snažil spoznávať obyvateľov domova, ich životné osudy, bolesť, utrpenie. Neoceniteľná je pre mňa skúsenosť smrti. Služba umierajúcim bola pre mňa najväčšou milosťou, ktorou ma Pán obdaroval počas mojej služby v domove. V trpiacich a zomierajúcich som sa mohol

dotýkať a slúžiť samému Kristovi. Až tu som začal chápať, čo znamená slúžiť mu v blížnych, opustených a slabých. Vo voľnom čase som sa stretával s deťmi, mladými na rôznych akciách (výlety, stretká, futbal, adorácie...) a neodmysliteľnou súčasťou dňa bola pre mňa aj účasť na sv. omši vo farskom kostole. S duchovným otcom som vychádzal veľmi dobre a som mu veľmi vďačný za jeho starostlivosť, príklad a lásku.

Marek Ondrej

Pastoračný ročník som strávil v Zborove. Do Zborova som prišiel 10. septembra plný očakávania a trochu aj strachu, čo ma čaká. Samotná farnosť je dobre pastoračne rozbehnutá, takže prvoradý prínos pre mňa bolo hlavne vidieť pastoráciu kňaza vo farnosti ako „manažéra“. Neostalo to iba pri obzeraní. Možnosti pre pastoráciu boli neobmedzené, či už vo venovaní sa miništrantom, mladým vo farnosti, roznášaním sv. prijímania chorým na prvé piatky... Veľmi ma teší, že som mohol učiť náboženstvo na základnej škole. Dobré spomienky mám na nacvičovanie jasličkovej pobožnosti s deťmi na Vianoce. Veľkým prínosom pre mňa bolo vidieť nové zvyky, ktoré som doma nemal možnosť poznať.

Jozef Mrúz

Pastoračný ročník som strávil neďaleko Košíc vo farnosti Svinica. Počas tohto roka som mal možnosť získať skúsenosť s učením náboženstva, zoznámiť sa s prácou v kancelárii, zdokonaľiť sa vo varení. Tiež som pomáhal duchovnému otcovi pri príprave mladých na sviatosť birmovania. S deťmi sme nacvičovali

zľava doprava: Matúš Fuchs, Jozef Olah, Jozef Juraško, Adamčík, Lukáš Poklemba, Peter Dzielawski, Marek O.

piesne, ktorými sme potom spetrovali priebeh svätých omší. Spolu sme občas trávili voľný čas na fare hrami i užitočnou prácou.

Tento rok strávený v teréne bol pre mňa bohatou univerzálnou skúsenosťou. Ďakujem duchovnému otcovi za všetko, čo mi počas tohto roka odovzdal, za vyššie spomenutú prax i za osobné kontakty s jednotlivcami a rodinami, ktorými som získal cenné skúsenosti do života.

Matúš Fuchs

Pastoračný ročník som strávil v Bardejove. Sú tam dve farnosti: jedna v meste, druhá na sídlisku. Ja som bol v tej väčšej, v meste. Býval som na fare a moja hlavná činnosť spočívala v práci vo farskej kancelárii. Okrem toho som mal aj niekoľko hodín náboženstva, teda trochu som nahliadol aj do školskej katechézy.

Cez tento rok som videl z blízka, ako beží život v inej farnosti. Každý bohoslovec to samozrejme vidí doma, ale tam má iné postavenie, pretože pozná ľudí i rôzne okolnosti zo strany veriaceho. Na pastoračnom ročníku sa na veci pozerá z pohľadu kňaza.

Miroslav Adamčík

Po absolvovaní tretieho ročníka som podobne ako moji spolužiaci vymenil prostredie seminára za priestor farnosti. Aj keď sa na papieroch môj

pastoračný ročník veľa krát zmenil, nakoniec sa predsa len ustálil. Pochádzam z dolného Zemplína a tak som sa presunul na horný Zemplín, konkrétne do farnosti Belá nad Cirochou. Zodpovedný za farnosť je v prvom rade farár a potom kaplán. Ja ako bohoslovec som sa im snažil pomáhať, na koľko som to

vedel v ich zodpovednej úlohe. Mojm pôsobiskom sa stala škola, kde som vyučoval náboženstvo, ďalej to bola príprava mládeže na prijatie sviatosti birmovania a naučil som sa aj nejaké stavebárske práce (napr. ako sa robí malta atď.), ktoré verím, niekedy využijem. Vzťahy na fare a s ľuďmi vo farnosti sú veľmi dôležité a ak by som ich mal vyjadriť stupnicou od 1 do 5, iste by som neváhal použiť číslo 1. Verím, že pastoračný ročník bude pre každého bohoslovca dobrou skúsenosťou do života, tak ako to bolo aj v mojom prípade.

Peter Dzielawski

Písal sa 11. jún 2002, keď mi bývalý humenský kaplán Peter Gazda oznámil: „Jožko, na pastoračný ročník pôjdeš do Humenného. A tak sa aj stalo. 2 septembra ma pán dekan Bartolomej Urbanec a vtedajší páni kapláni veľmi pekne privítali. Keďže v seminári ma poznajú chlapci pod slovom kantor aj v Humennom som najviac času strávil hraním na svätých omšiach, potom to bola každodenná práca v kancelárii, stretnutia s miništrantmi, no a nebol som ukrátený ani o zážitky v škole a pri stretnutiach s birmovancami. Preto moje slovo „Ďakujem“ patrí pánu dekanovi Bartolomejovi Urbancovi, i kaplánom Peťovi, Marekovi a Milanovi, ktorí mi umožnili rozvíjať moje talenty, potom chlapcom miništrantom, mladým a všetkým, s ktorými som sa stretol a odchádzal som od nich povzbudený nielen slovom, ale i príkladom.

Jozef Olah

Svoj pastoračný ročník som strávil vo farnosti Malá Hradná v okrese Bánovce nad Bebravou. Farnosť pozostáva z piatich obcí a štyroch bohoslužobných miest. Tamojší farár ma požiadal, aby som sa venoval hlavne deťom a mládeži. Starú faru sme prebudovali na pastoračné centrum. V sobotu som tam mával stretka s mladými, v nedeľu s miništrantmi. Počas dní v týždni bolo centrum vyhradené pre dediny, kde sa hrával hlavne „ping-pong“. V utorok som učil šesť hodín náboženstvo. Ostatné podľa potreby: varenie, kancelária, práce na počítači, krstné nauky, ale hlavne manuálna práca. Program počas dňa mi určoval farár. Raňajky sme mali stále o siedmej, obed o dvanástej a večeru po svätej omši – tieto

of Olah, Jozef Juraško, Rastislav Demčák, Miroslav Dzielawski, Marek Ondrej a Jozef Mrúz

[Anketa]

body dňa boli stále. Modlitbu breviára a rozjímanie sme mávali spoločne. Tento deväťmesačný pobyt som ukončil akciou, kedy na víkend došiel jeden autobus mladých z Lipian, ktorým ubytovanie poskytli tamojší veriaci. Tam strávený čas ma obohatil mnohými skúsenosťami, za ktoré som vďačný Bohu.

Lukáš Poklemba

Pastoračný ročník som strávil v horami obklopenej farnosti Zbudské Dlhé. Od prvej chvíle môjho príchodu na faru som cítil vreľé prijatie tamojším farárom i veriacimi. A to ma povzbudzovalo každý deň, aby som ho prežil naplno. Spolu s miestnym kňazom Alanom Tomášom sme hneď od začiatku tvorili jeden tím. Možno si mnohí kladú otázku, čo som tam robil? Na základnej škole som vyučoval náboženstvo, duchovný otec mi zveril aj prípravu birmovancov – stretávali sme sa každú sobotu. Mávali sme stretnutia s miništrantmi a keď bolo treba, tak som pomohol aj v kancelárii farského úradu. Vďaka duchovnému otcovi som získal širší pohľad na život kňaza, veď koniec-koncov, každý deň som bol vo "víre" aktívnej pastorácie, ku ktorej, nakoľko som mohol, prispel som aj ja svojou pomocou.

Rastislav Demčák

Pastoračný ročník som prežil v diecéze Hradec Králove, vo farnosti Dobruška. Táto farnosť leží v severovýchodných Čechách pod Orlickými horami. Vo farnosti pôsobí slovenská komunita sv. Vincenta de Paul. Jedna z chariziem, ktorú táto komunita žije, je pomoc pri formovaní diecézneho kléru. Z tohto dôvodu sme tam boli aj dvaja diecézni bohoslovci. Prichádzal som plný očakávania a odchádzal som plný zážitkov a povzbudení. Cirkev v Čechách je známa tým, že je tam nedostatok kňazov a preto veľa farností nemá svojho kňaza. Okrem Dobrušky sme spravovali dve ďalšie farnosti. Moja náplň spočívala v starostlivosti o deti a mládež, s ktorými sme sa stretávali na fare, v škole alebo mimo nej.

Peter Sabol a Gustav Nagy

Som vďačný Bohu a pedstaveným, že mi umožnili okúsiť pastoračný chlebič aj mimo hraníc našej diecézy. Ak by som mal možnosť vrátiť sa, asi by som neváhal.

Peter Sabol

Môj príbeh sa odvíjal v malebnom Bohom požehnanom mestečku Hlinsko v Čechách. Mestečko má dvanásťtisíc obyvateľov, z toho v nedeľu chodilo do kostola necelých desať percent, čo je na tamojšie pomery veľký úspech.

Moja pastoračná činnosť spočívala v tom, že som učil náboženstvo, venoval som sa miestnej mládeži a robil okolo fary, čo bolo treba.

Negatíva s ktorými som sa stretol spočívajú predovšetkým v tom, že duše mnohých klerikov sú otrávené západným liberalizmom.

Gustáv Nagy

Pastoračný ročník sme strávili v Clevelandskej diecéze, Ohio, USA. Prvé tri mesiace sme prežili v slovenskom Benediktínskom kláštore Sv. Andreja Svorada v Clevelande. Zapojili sme sa do benediktínskeho spôsobu života v zmysle hesla „Ora et labora“

(„Modli sa a pracuj“). S benediktínskymi kňazmi sme navštevovali farnosti, v ktorých oni vypomáhali diecéznym kňazom. Dve z týchto farností sa stali ďalšími miestami našej pastoračnej praxe. Zúčastňovali sme sa farských stretnutí (s katechumenmi, so snúbencami, študentmi ...), mali sme možnosť zúčastniť sa amerických národných sviatkov i nahliadnuť, ako žijú mnohé americké rodiny.

Štefan Oslovič a Štefan Kaňuk

Všetky tieto aktivity nám pomáhali lepšie porozumieť pastorácii katolíckej cirkvi v USA, ktorá niekedy zápasí s problémami, s ktorými sa ešte cirkev na Slovensku nestretla. Počas posledného mesiaca nášho pastoračného pobytu v USA sme navštívili Katolíckú univerzitu vo Washingtone, Slovenskú farnosť sv. Jána Nepomuckého v New Yorku a farnosť sv. Cyrila a Metoda v Detrote. Pastoračný ročník nám tiež veľmi pomohol zdokonaľiť sa v anglickom jazyku.

Za všetky skúsenosti, ktoré sme získali počas pastoračného ročníka vďačíme Bohu, predstaveným i všetkým tým, ktorí nám akýmkoľvek spôsobom pomohli stráviť tento rok v Clevelande a sprevádzali nás svojimi modlitbami.

Štefan Kaňuk a Štefan Oslovič

Pastoračný ročník som strávil v kňazskom seminári v Salzburgu v Rakúsku. Nastúpil som 1. októbra 2002. Mal som za sebou pár rokov nemčiny na Slovensku, ale i napriek tomu som mal zo začiatku problémy s nemčinou. Prijatie však bolo veľmi milé a pomohli mi preklenúť aj jazykovú bariéru, a tak som sa mohol veľmi rýchlo zorientovať a začleniť do spoločenstva.

Život v seminári v Salzburgu sa trochu líši od toho nášho, ale podstata je tá istá. Je tam viac kladený dôraz na zodpovednosť jednotlivca.

Počas celého roka som navštevoval kurzy nemčiny a zúčastňoval sa na živote seminárneho spoločenstva. Bolo nás tam 14 bohoslovcov. Veľmi sa mi páčili osobné vzťahy, vládla tam príjemná rodinná atmosféra (možno práve preto, že nás tam bolo tak málo).

Bohu vďačím za to, že som mal možnosť získať mnohé skúsenosti, veľa toho zažiť... Je to ťažké vyjadriť slovami.

Ján Stanko

„Všetci ľudia sú naši priatelia, keď ich milujeme. Človek, ktorý miluje Boha, nájde všade svoju vlasť, kde sa mu môže páčiť.“ (bl. Ján K. Cornay)

Spracoval Peter Nemec

[Preklad]

Z vianočného listu Dietricha Bonhoeffera

Vianočné sviatky nie sú vždy spojené s rodinou a domácou pohodou. Sú ľudia, ktorí ich prežívajú v existenciálnej úzkosti. Väzni, bezdomovci, starci a starinky v starobincoch, zneužívané deti... Ich pohľad na sviatky lásky a pokoja sa diametrálne líši od našich klasických, poväčšinou stereotypných

náhľadov. Aj v tej najväčšej opustenosti však môže človek zakúsiť čísi blízkosť, ktorá dáva nádej. Svedčí o tom aj list protestantského mysliteľa Dietricha Bonhoeffera prežívajúceho sviatky narodenia na mieste smrti, v koncentračnom tábore.

Štedrý večer, 1943

Je pol desiatej večer; strávil som pár pokojných chvíľ a vo veľkej vďačnosti som myslel na to, že môžete byť dnes spolu. (...)

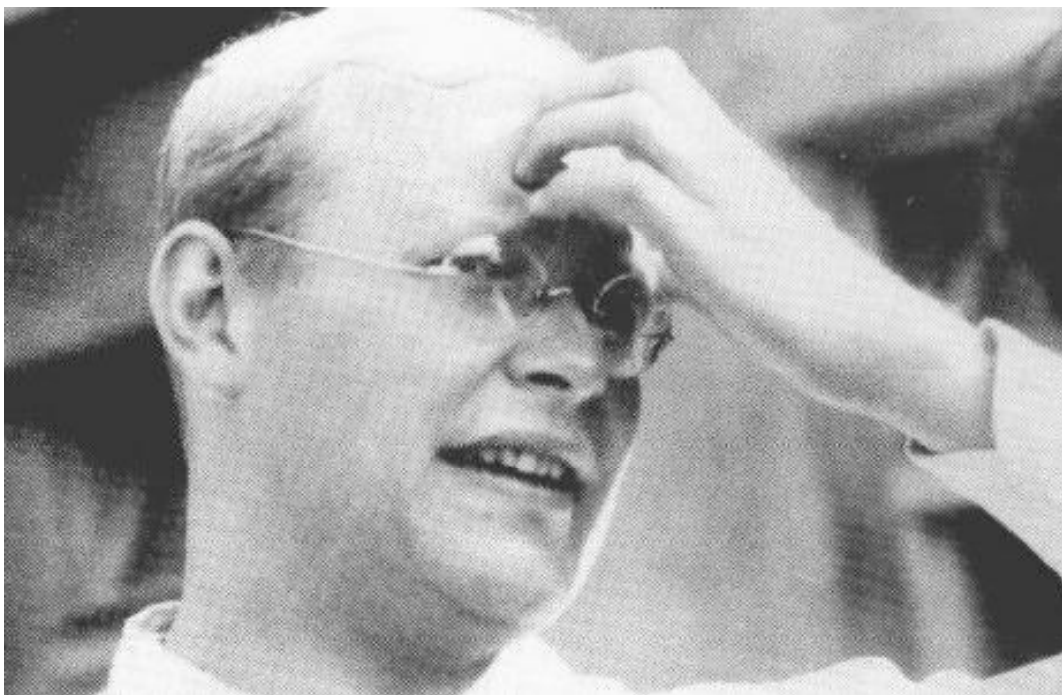
To, že aj v tomto roku sme si mohli vymeniť pozdravy a povzbudenia, bolo pre mňa jednou z najväčších vianočných radostí. Občas som už na to myslel a v to dúfal, ale nepovažoval som to za možné. Teraz však táto kniha, ktorá mi v posledných mesiacoch bola tak dôležitou, ma bude celým budúcim rokom tiež sprevádzať a keď ju budeme ráno čítať, budeme na seba vzájomne myslieť. Veľká vďaka! (...)

O čase oddelenia, ktorý stojí pred Vami, by som rád čosi povedal. Ako ťažko nám také oddelenie padne, o tom nie je za potreby vôbec hovoriť. Ale tu, už trištvrtroka oddelený od všetkých ľudí, na ktorých visím, nabral som niektoré skúsenosti, o ktorých Vám chcem napísať. (...)

Najprv, neexistuje nič, čo môže nahradiť neprítomnosť nám drahého človeka a vôbec, nemá sa o to ani pokúšať, musí sa to jednoducho vydržať a prestať; prvýkrát to znie tvrdo, ale zároveň je to veľká útecha, lebo kým zostáva táto medzera skutočne nenaplnená, ostávame skrz ňu navzájom spojení. Je nesprávne, ak sa hovorí: Boh vyplňa túto medzeru. On ju vôbec nenaplní, ale ju práve udržiava nenaplnenú a tým nám pomáha zachovať - aj keď s bolesťami - naše pravé spoločenstvo. Ďalej, čím krajšie a plnšie sú spomienky, tým ťažšie je oddelenie. Ale vďačnosť mení trýzeň spomienky na tichú radosť. To, čo bolo v minulosti pekné, sa v sebe nenosí ako nejaký trn, ale ako cenný dar. Treba sa však usilovať, vyznajúc sa v spomienkach, celkom sa im nevydať, tak ako neuvažujeme vždy o cennom dare, ale iba vo zvláštnych chvíľach a tento dar vlastnime teraz ako skrytý poklad, ktorého sme si vedomí. Potom z minulého vyvierajú trvalá radosť a sila. Chvilé oddelenia nie sú pre spoločný život stratené a neplodné; oni síce nemusia existovať, ale môže sa v nich - napriek všetkým problémom - tvoriť celkom povšimnutiahodné silné spoločenstvo.

Tu som zvlášť zakúsil, že *skutočnosti* sa dajú vždy zvládnuť a že starosť a strach ich predtým nesmierne zväčšujú. Od prvého prebudenia až po usnutie musíme druhého človeka celkom poručiť Bohu, prenechať mu ho a umožniť, aby sa z našich starostí o druhého stali modlitby zaň. „So starosťami a zármutkom...si Boh nenecháva zobrať *vôbec* nič...“

Dietrich Bonhoeffer

Dietrich Bonhoeffer sa narodil 4. februára 1906 v Breslavi ako syn profesora psychiatrie. Po povolaní otca na Berlínsku univerzitu stala sa táto metropola miestom, kde Bonhoeffer vyrástol, a po istom čase strávenom v Tübingene, aj študoval. Po promócii pôsobil ako vikár v Barcelone, odiaľ sa vrátil, aby stál za katedrou ako docent svojej Alma Mater. Absolvoval niekoľko pobytov v Anglicku a Spojených štátoch, v rámci ktorých nadviazal kontakty s ekumenickým hnutím. Po príchode národného socializmu k moci bol jedným z tých, ktorí pranierovali zvrátené idey a porušovanie ľudských práv. Keď mu štát odňal povolenie vyučovať, viedol Bonhoeffer „Kazateľský seminár“ vo Finkelwalde pri Štetíne. Tu sa snažil so svojimi zverencami rozvinúť formu spoločného života, ku ktorej patrilo štúdium Biblie, denná meditácia a spoveď, rovnako ako priateľské posedenia a spoločné výlety. Avšak gestapo ukončilo existenciu tohto seminára s odôvodnením, že ide o „voči štátu nepriateľský podnik“. V tom čase nastúpil Bonhoeffer do úradu admirála Canarisa, ktorý predstavoval spolu s inými opozíciu voči Hitlerovi. 9. apríla 1943 pri akcii proti Canarisovej

organizácii bol „bezpečnostnou službou“ SS zatknutý aj Bonhoeffer, hoci sa nepodieľal na dianí v súvislosti s atentátom na Hitlera. Nasledovalo jeden a pol roka trvajúce obdobie vo väznici Berlín-Tegel, ktorého ovocím je citovaná zbierka listov a úvah „*Widerstand und Ergebung*“. Po nezdarenom atentáte na Hitlera bol tento svedok viery 9. apríla 1945 v koncentračnom tábore Flossenbürg popravený. Texty pochádzajúce z jeho pera sa mnohým stali útechou vo chvíľach utrpenia; predovšetkým slávna báseň „*Von guten Mächten wunderbar geborgen*“.

*Z nemeckého originálu preložil
a životopisom doplnil
Peter Juhás, pastoračný ročník,
farnosť St. Pankratius,
Budenheim, Mainz, Nemecko*

[Úvaha]

Čokoládový anjeli

S pal som tak tvrdo a hlboko, že som vôbec nepočul, ako v noci snežilo. Raňajky Štedrého dňa boli skromné. Dal som si iba citrónovú marmeládu, žltú ako moje zuby, s polosuchou žemľou a polosuché víno z dna fľaše som preliat do seba. Chutilo za sterilizovanými feferónmi.

Pán Boris Filan raz povedal, že dobrým zmyslom života sú životy iných. Súhlasím. Žiť pre iných, pomáhať a byť im užitočný, je najkrajšie na svete. Žiť len výlučne pre seba, nebyť ľuďom nápomocne na ošoh, je horšie. Najhoršie je ubližovať iným. Zomrieť preto, aby druhí žili je hrdinské (nasledovaniahodné je hádam silné slovo). Naopak, žiť preto, aby iní predčasne zomreli, je trestné.

„Príbuzní?“, spýtal sa zvedavý okolooidúci, keď som v barytónovo hrubom svetri stál pri kamarátke zo školy.

„Ešte nie,“ ako môj sveter hrubým hlasom som povedal, hoci som ju vôbec neohrozoval manželstvom.

Čo je na tom, keď dvaja ľudia stoja blízko pri sebe. Zvláštnosť je opak.

A preto na Vianoce sa vždy modlím k čokoládovému anjeličkovi, ktorého som dostal do daru,

aby ľudia vzdialení od seba, čo by kameňom do seba dohodili, sa zbližili na vzdialenosť podanej ruky;

aby manželia tak vzdialení, že neustále kričať a vieskať, sa priblížili k sebe tak, aby si mohli šepkať do uší;

aby sa hluchonemé rodinné vzťahy uzdravili; aby nepriatelia otočení k sebe chrbtom si pozreli priateľsky do očí;

aby sa hrozivo zaťaté päsť zmenili na láskavo hladkajúce dlane;

aby sa výkričníky nebrali príliš vážne, pretože s ostnatým drôtom sa ťažko robí drotárske umenie...

Ono je to naozaj milé, keď si ľudia na Vianoce ozdobujú svoje vzťahy závejmi malých darčiekov pod ovešanou jedličkou, väčšou pozornosťou, bozkami, objatiami a podobne. Len aby to vydržalo. Len aby si ľudia pár dní po sviatkoch pokoja a mieru, keď sa anjeli opäť stanú neviditeľnými, nehádzali polená z vianočného stromčeka pod nohy...

Takže Vám osobne i vašej široko, ako vianočný stromček, rozvetvenej rodine želám príjemné strávenie vianočných jedál i vianočných sviatkov ako takých.

Nech je pre Vás všetkých z panenskej Matky, čistej ako prvý sneh, novonarodený Ježiško zabalený do plienok väčším darom ako záveje darčiekov zabalených do celofánu.

A hoci 366-dňová budúcnosť nového priestupného roku sa nám vidí zahmlená a neistá ako náš pohľad a krok po silvestrovskom šampanskom, keď si vinšujeme, čo nám alkoholová slina na jazyk prinesie, hoci človek pre silvestrovsko-novoročný rachot farebných ohňostrojov nepočuje ako tíško padajú biele kryštáliky snehových vločiek, predsa Vám prajem, aby betlehemska radosť Vianoc prenikala i nazaretskú všednosť ostatných dní v roku, keď sa anjeli opäť stanú neviditeľnými...

Branislav Polča

Fakulta ako posvätné miesto

Poznáte tie heslá: Kristus „áno“ – Cirkev „nie“; kňazi „áno“, ale len nezasahujúci do diania mimo kostolov; „áno“ pápežovi, ale len pastierovi, nie učiteľovi.

Dnešný človek sa sám seba snaží presvedčiť, že duchovno sa ho už netýka. So svojím racionalizmom a pragmatizmom sa cíti byť plne samostatným. A že sú aj situácie, na ktoré sa nedá odpovedať len z pozícií týchto hľadísk? Vtedy siahne po svojom profánnom humanizme a nádejá sa, že zaberie. Zahľadenosť a uzobranosť do seba však nestačí. O Zemi sme sa definitívne presvedčili, že je guľatá, až keď sme sa na ňu zadívali z vyššej perspektívy. Aj človek sa spozná až vtedy, keď sa na seba pozrie z nadhľadu. Duchovného nadhľadu.

Presvedčil sa o tom aj britský intelektuál, filozof a publicista Roger Scruton. Pri reflexii svojho štúdia na Cambridge a študentského života na Jesus College, napísal: *„Uzavrite učenie sa a vyučovanie do nejakého posvätného miesta, odrežte ho od sveta, aby sa vlastnými silami uberalo smerom k zbytočnému, neplodnému vzdelaniu – a dospejete k ucelenému a zdravému rozumu, k mysli schopnej sa prispôbiť, sústrediť a chápať v neustále sa meniacom prostredí vonkajšieho sveta.“* Nastupoval s predsudkami, odchádzal nadšený.

Takéto posvätné miesto stvorené pre „neplodné“ štúdium (veď ako ináč sa svet díva na humanitné vedy?), vedu, bádanie, ale aj duchovný život vzniklo 8. novembra 2003 aj v Košiciach, na akademickej pôde Katolíckej univerzity (KU) v Ružomberku.

Sme radi, že Vám ho v špeciálnej prílohe nášho časopisu môžeme predstaviť.

Imrich Gazda

Štruktúra Katolíckej univerzity v Ružomberku

veľký kancelár KU:
Mons. Alojz Tkáč
košický arcibiskup

rektor KU:
Prof. RNDr.
Jozef Ďurček,
CSc.

**prorektor KU
pre vzdelávanie a
výchovu:**
doc. ThBiblLic. ThDr.
Anton Tyrol,
PhD.

**prorektor KU
pre vedu, umenie
a zahraničné vzťahy:**
doc. PhDr.
Boris Banáry,
CSc.

Teologická fakulta

dekan TF:
Mons. doc. ThDr. Ing.
Anton Konečný,
PhD.

**prodekan TF
pre výchovu a
vzdelávanie:**
Mons. ThDr.
Gabriel Ragan

**prodekan TF
pre zahraničné vzťahy a
rozvoj:**
ThDr.
Juraj Spuchľák,
PhD.

Filozofická fakulta

dekan FF:
doc. PhDr.
Imrich Vaško,
CSc.

**prodekan FF
pre vzdelanie,
výchovu a rozvoj:**
ThDr.
Peter Oleksák,
PhD.

**prodekan FF
pre vedu, umenie a
zahraničné styky:**
Mgr.
Marián Kuna,
M.A., PhD.

Pedagogická fakulta

dekan PF:
doc. PhDr. ThDr.
Amantius Akimjak,
PhD.

**prodekan PF
pre vzdelávanie:**
RNDr., ThDr., ICLic.
Jana Moricová,
PhD.

**prodekan PF
pre vedu a
zahraničné vzťahy:**
RNDr.
Štefan Tkačík

Chronológia vzniku TF KU

16. október 1994 – otvorenie obnoveného Kňazského seminára sv. Karola Boromejského a afilovaný Teologický inštitút Rímsko-katolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulty Univerzity Komenského (RKCMBF UK) v Bratislave

17. máj 1999 – na plenárnom zasadnutí Konferencie biskupov Slovenska (KBS) biskupi prijímajú iniciatívu vlády SR zriadiť Katolícku univerzitu (KU) a navrhli jej zriadenie Národnej rade SR (NR SR). Za sídlo KU určili Ružomberok.

5. júl 2000 – zriaďovacou listinou KBS, protokol č. 157/2000 a zákonom NR SR č. 167/2000 Zb.z. je zriadená KU ako neštátna vysoká škola

Inaugurácia teologickej fakulty a jej prvého dekana

8. november 2003 bol významným dňom nielen pre nás, ale i pre mesto Košice. Budova kňazského seminára, ktorá sa nachádza v centre mesta a je vzácnou architektonickou pamiatkou, ktorá je spravovaná a zveľaďovaná ako vzácne dedičstvo minulých generácií, má nového suseda – novú teologickú fakultu.

Metropola východného Slovenska do vzniku samostatného biskupstva patrila do Jagerskej diecézy. Miestny biskup Benedikt Kišdy 26. februára 1657 kanonicky zriadil Univerzitu v Košiciach, a tá bola zverená je-zuitom. Cisár Leopold I. potvrdil túto univerzitu 7. augusta 1660. Jej teologická fakulta nemohla existovať bez kňazského seminára. Zakladajúcu listinu kňazského seminára vystavil biskup Tomáš Pálffy 4. júna 1664

v Košiciach. Univerzita existovala až do roku 1777. Táto budova sa nachádzala na dnešnej Alžbetinej ulici. Zriadením Košického biskupstva v roku 1804 sa začala aj stavba nového kňazského seminára v roku 1805. Z úcty k prvému rektorovi Karolovi Rajnerovi pomenovali seminár podľa sv. Karola Boromejského.

Seminár zažil ťažké chvíle po Viedenskej arbitráži, keď územie Košíc pripadlo Maďarsku. Po návrate Košíc do ČSR roku 1945 bola správa Košickej diecézy zverená biskupovi Jozefovi Čárskemu. Z dôvodu vojnových pomerov biskup zriadil seminár v Košiciach až v septembri 1945, no už v roku 1950 bol po zmene politických pomerov násilne zatvorený.

Po páde komunizmu v roku 1992 biskup Alojz Tkáč verejne vyslovil úmysel obnoviť kňazský seminár, čo sa aj stalo 4. októbra 1994. V tom čase sa opäť začala aj výuka teologických disciplín.

1. júla 2003 bola založená už samostatná teologická fakulta, ktorá patrí pod Katolícku univerzitu v Ružomberku. Jej jadrom sú teologické inštitúty v Košiciach a v Spišskom Podhradí - Spišskej Kapitule, dovtedy vo zväzku Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

Mons. Alojz Tkáč slúži sv. omšu spolu s ostatnými biskupmi Slovenska na úvod inaugurácie TF KU

Mons. Anton Konečný skladá vyznanie viery nevyhnutné k inaugurácii na dekana TF KU

Každé dielo vydrží iba vtedy, ak je požehnané Bohom a postavené na Skale. Celá slávnosť inaugurácie sa teda začala slávnostnou svätou omšou v seminárnom kostole sv. Antona Paduánskeho za účasti akademickej obce, pozvaných hostí a biskupov Slovenska východného i západného obradu na čele s predsedom KBS Františkom Tondrom. Sv. omšu celebroval košický arcibiskup – metropolita a zároveň Veľký kancelár Teologickej fakulty Mons. Alojz Tkáč. Spoluúčinkovali scholy košického a spišského seminára. Otec arcibiskup vo svojej homílii, dívajúc sa na nové dielo teologickej fakulty, položil principiálnu otázku: „Kde hľadať model, vzor a podnety pre ňu?“ A hneď odpovedal: „Ažda sa nám to bude zdať zjednodušené, príliš jednoduché, ale predpokladám, že jediné správne a účinné je model, vzor a podnety hľadať v evanjeliu.“ Ježiš kázal ľuďu a potom odišiel na osamelé miesto, kde nepočul hlas okolia. Apoštoli za ním prichádzajú s prosbou: „Pane nauč nás modliť sa.“ Preto otec arcibiskup v závere zdôraznil, že bez modlitby by bol každý teológ iba zuniacim zvoncom.

Po svätej omši nasledovalo zasadnutie akademickej obce, pri ktorej Mons.doc. ThDr. Ing. Anton Konečný, PhD. zložil sľub Veľkému kancelárovi a zároveň rektorovi Katolíckej univerzity prof. RNDr. Jozefovi Ďurčekovi, CSc. Ten potom odovzdal menovacie dekréty novému dekanovi fakulty a prodekanom, ktorými sa stali

ThDr. Juraj Spuchľák, PhD. a Mons. ThDr. Gabriel Ragan. Rektor J. Ďurček na margo teologickej fakulty povedal: „Pre Katolícku univerzitu je to vyznamenanie, i pomoc pre uskutočnenie jej cieľov. Až týmto krokom sa univerzita stáva rovnocenným partnerom katolíckych univerzít vo svete.“ Poprial teologickej fakulte mladistvý elán a Božie požehnanie vo všetkých jej aktivitách.

Po slávnostnej recepcii sa celá slávnosť ukončila koncertom katedrálneho Zboru svätej Cecílie v Košiciach.

Teraz, keď nové dielo začína, prosme Ducha Svätého: „Žehnaj toto dielo a nás urob ochotnými a pripravenými počúvať tvoj hlas.“

Peter Sabol

21. február 2002 – zákonom NR SR č. 131/2002 Zb.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov je KU zaradená medzi verejné vysoké školy konfesijného charakteru

22. november 2002 – KBS predkladá žiadosť o zriadenie teologickej fakulty ako súčasť KU. Za sídlo sú určené Košice.

1. júl 2003 – na základe stanoviska Akreditačnej komisie vlády SR a po schválení Akademickým senátom KU bola zriadená Teologická fakulta KU (TF KU) so sídlom v Košiciach. Vznikla z dvoch pracovísk RKCMBF UK – z Teologického inštitútu v Košiciach a Teologického inštitútu na Spišskej Kapitule

8. november 2003 – slávnostnou inauguráciou je oficiálne zahájené fungovanie TF KU

- ig -

Reakcie účastníkov inaugurácie

Oslovili sme niekoľkých pozvaných hostí, aby sa s čitateľmi Boromea podelili o svoje osobné dojmy a postrehy z dnešnej slávnosti.

Prof. Dr. Hab. Tadeusz Zasepa, rektor Lublinskej školy biznisu, vedúci Katedry súčasných foriem, ohlasovania viery teologickej fakulty Katolíckej univerzity v Lubline:

Aké formy spolupráce môže rozvíjať naša teologická fakulta s lublinskou katolíckou univerzitou, konkrétne s jej teologickou fakultou?

Je veľmi dôležité, že vôbec môžeme spolupracovať, čo ešte nedávno nebolo možné. Teraz to vidím tak, že naši profesori prídu k vám, aj vaši profesori môžu prísť k nám. No a potom aj študenti, to je veľmi dôležité v budúcej EÚ. Táto výmena študentov a spolupráca medzi nimi je veľmi dôležitá. Je dôležité rozumieť tejto únii,

že duchovné hodnoty sú tiež vážne a treba ich mať v srdci i v mysli. Potom si myslím, že veľmi dôležitá je aj publikačná spolupráca; aj výmena medzi knižnicami. To všetko je možné a my už spolupracujeme veľa rokov. Teraz bude táto spolupráca viac štrukturálna, viac administratívna, potvrdená viacerými stretnutiami, konferenciami a sympóziami.

Prof. JUDr. Vladimír Babčák, CSc., rektor Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (UPJŠ):

Nie je vám trochu ľúto, že teologická fakulta nevznikla na akademickej pôde UPJŠ, ale na pôde Katolíckej univerzity?

Odpoveď na túto otázku môže byť dosť zložitá, pretože, či mi je ľúto alebo nie, to môžem povedať jednak ako osoba, ktorá je vysokoškolským učiteľom na UPJŠ, ale zároveň aj ako občan mesta Košice a takisto aj ako rektor UPJŠ. Ako rektor UPJŠ, lebo otázka určite smeruje k tomuto môjmu postaveniu, sa musím zbaviť alebo odosobniť od nejakých takých vecí ako je ľútosť alebo sklamanie alebo iné pocity, ktoré človek má, a musím túto skutočnosť brať ako fakt, ktorý tu je, s ktorým musíme počítať do budúcnosti, a skôr musíme hľadať možnosti rozvoja spolupráce medzi UPJŠ a TF KU.

Istý čas sa konali prípravné práce na zriadenie teologickej fakulty ako súčasť UPJŠ, prebiehali rozhovory, diskusie, najmä z pohľadu toho, že v minulosti Universita Cassoviensis ako predchodkyňa UPJŠ mala ako svoju hlavnú fakultu teologickú fakultu. Z tohto pohľadu môžem vyjadrovať určitú ľútosť. Z pohľadu dnešného stavu, ktorý tu je, som rád, že teologická fakulta vznikla, že vznikla na pôde mesta Košice a zaväzuje nás to k spolupráci s touto fakultou.

Aké konkrétne formy spolupráce sa môžu rozvíjať medzi vašou univerzitou a našou fakultou?

Pokiaľ ide o konkrétne formy spolupráce medzi našimi vysokoškolskými inštitúciami, vidím možnosti konania spoločných odborných seminárov k problematike, ktorá dáva istý

duchovný rozmer tejto spoločnosti. Konkrétne formy spolupráce sa môžu realizovať prostredníctvom našej Kresťanskej akadémie, ktorú som spomínal vo svojom slávnostnom príhovore, aj vo výmene odborníkov, prednášateľov na dané témy, pretože veda jednoducho nemá hranice, veda je medzinárodná, internacionálna, to znamená, že aj toto pôsobenie medzi inštitúciami, ktoré sú možno aj trochu rozdielne ponímané, nemôže mať hranice, pretože treba jednoducho spolupracovať.

Kráčame do spoločnej EÚ a toto nás vlastne zaväzuje ku spolupráci. My sme odsúdení na spoluprácu, keď sa môžem vyjadriť v takomto určitom symbolickom význame.

Takže môžeme hovoriť o akejsi interdisciplinárnej spolupráci medzi teologickou vedou a trebárs prírodnými vedami?

Ja som presvedčený, že áno. Tieto formy spolupráce sú možné. Na UPJŠ máme zriadenú prírodovedeckú fakultu, ktorá má určité svoje poslanie v oblasti vysokoškolského prostredia, máme aj právnickú fakultu... Myslím si, že tak prírodné vedy na jednej strane a na strane druhej teológia, právo a iné vedy, ktoré predstavujú

určitý normatívny systém správania sa spoločnosti, majú si vzájomne čo povedať.

Dušan Havrila, predseda Ekumenického spoločenstva na území mesta Košice, zástupca Evanjelickej cirkvi a.v.:

Aké dojmy si odnášate z dnešnej inaugurácie?

So záujmom som sledoval ako sa vyvíja priebeh transformácie teologického inštitútu na teologickú fakultu a dnes môžem s radosťou povedať také osobné presvedčenie, že Božie pôsobenie v tomto svete je skutočne bezhraničné a to, že nová teologická fakulta pre nový teologický dorast tu v tejto spoločnosti je, že existuje, bude mať svoj význam nielen pre duchovný život mesta, ale bude mať aj celospoločenský význam.

ThDr. Jozef Leščinský, PhD., Katedra biblických vied TF KU:

Možno očakávať so vznikom novej teologickej fakulty dynamickejší rozvoj teologickej vedy na území Slovenska?

Myslím, že celkom samozrejme, ale túto samozrejmosť treba oprieť prinajmenšom o dve veci. Prvou vecou je inštitucionálna forma. Tým, že sa zriaďuje TF v Košiciach, ktorá nadväzuje na univerzitu založenú Benediktom Kišdym, ako to pripomenul pán rektor UPJŠ vo svojom príhovore, tak sa konečne inštitucionálna teológia zakotvuje. Predpokladá to zriadenie deviatich

katedier, lebo vo zväzku fakulty je deväť katedier, hádam treba pripomenúť aj nejaké špecializované pracovisko ako je teologický inštitút liturgie, ktorý už fakticky pracuje.

Ja som ešte pred štyrmi, piatimi rokmi, keď tu bol len inštitút, urobil konferenciu o teológii 20. storočia. Už vtedy sme videli potrebu stretávať sa profesionálne. Takže jedna vec je, že sa tešíme z toho inštitucionálneho zaradenia, bez ktorého moderná práca na vysokej škole neexistuje, lebo musia tu byť semináre, počítače, katedry a v rámci toho potom existuje už aj organizovaná práca s teológiou.

Druhý moment je ten duchovný. Teológiu stále pokladám za najkrajšiu z vied. Pedagogické porady sme veľa ráz venovali stavbe seminára a týmto otázkam, ktoré sú zrejme nevyhnutné. Stále bola reč o tom, čo sa kedy opraví, aké krídlo, a že už je lepšie stravovanie, a že máme nejaký ten seminár k dispozícii, ale myslím si, že to nadšenie z teológie a to, prečo by ona mohla byť jednou z najkrajších vedeckých odborov aj v Košiciach pre mládež, a prečo by sme mali čakať isté duchovné povznesenie v Košiciach ako v meste a vlastne aj u študentov, čo tu prežívajú svoje akademické roky, tak to je tá druhá vec, a tá bude súvisieť iste aj s originalitou tunajších profesorov, z ich schopnosťou študovať ďalej, s istou charizmou

s akou pochopia svoju prácu... Na to sa teším, toto sa nedá urýchliť, to sú dary od Pána Boha, čiže tu sa treba spoľahnúť na to, že keď zavládne dobrý duch, a nemám prečo o ňom pochybovať, tak sa vlastne aj druhá časť tej teologickej aktivity dostaví.

Prvý krok máme dnes úspešne za sebou, a všetci sa tešíme, lebo niekoľkí známi, čo tu boli, hovorili: „Jozef, no to malo úroveň“. Nepochybne všetci zaregistrujú túto zmenu a to nadšenie; to je niečo, čo som ja v sebe objavoval a objavujem stále, a toto pokladám za najdôležitejšie pre to, aby študent chcel študovať teológiu, aby sa na prednáškach cítil dobre a aby možno aj tá cesta ku kňazstvu bola zmysluplná cez dobre učenie, dobre žitú a dobre prednášanú teológiu v Košiciach.

Doc. PhDr. Imrich Vaško, CSc., dekan Filozofickej fakulty KU v Ružomberku:

Ako medzi seba prijímate novú teologickú fakultu?

Z nesmiernou radosťou a dôstojnosťou, rád, že už máme ďalšiu a tú tretiu, najdôležitejšiu fakultu. Od vzniku KU a už pred ním sme túžili po takejto teologickej fakulte vo zväzku KU, lebo to bude ozajstné posvätenie, zduchovenie celého nášho úsilia v Ružomberku.

Zozbieral Imrich Gazda

Nestratiť zo zreteľa transcendentno

K jedným z dôležitých okamihov inauguračnej slávnosti patrilo nesporne aj príhovor rektora Katolíckej univerzity v Ružomberku prof. RNDr. Jozefa Ďurčeka, CSc., ktorý redakcia Boromea považuje za smerodajný nielen pre našu fakultu a univerzitu, ale aj pre všetky ostatné katolícke vysoké školy a fakulty. Pre túto jeho nadčasovosť ho predkladáme k opätovnému zamysleniu.

„Excelencie, otec arcibiskup, otcovia biskupi, pani poslankyňa, monsignori, magnificencie, spectabiliti a honorabiliti, vzácní hostia zo štátnej správy a samosprávy, vážené kolegyne a kolegovia, členovia vedeckých rád a správnej rady, milí mladí priatelia, študenti teologickej fakulty a učitelia Katolíckej univerzity v Ružomberku (KU).

Dožili sme sa chvíle, kedy KU otvára svoju tretiu fakultu, a to fakultu, ktorá je pre katolícku univerzitu mimoriadne významná, teologickú fakultu.

Po francúzskej revolúcii, kedy scestné osvietenské prúdy začali boj proti teozófii a náboženstvu vôbec, bola tendencia vytlačiť teológiu mimo akademického sveta. Univerzitný život sa sekularizoval a to aj v krajinách, kde sa zachovali teologické fakulty vo zväzku univerzít.

Keď prednedávnom otvárali univerzitu v Lugane, a do jej zväzku pojali aj teologickú fakultu, jeho eminencia, pán kardinál Grocholewski privítal túto udalosť ako zmenu v myslení univerzitného sveta a ako výzvu pre teológov stať sa opäť zdrojom inšpirácie v univerzitnom svete.

Po triumfalizme prírodných vied a modernizmu v závere 19. storočia, nastali v 20. storočí vážne rozpaky v otázkach vedy i človeka, nastala éra zneistenia práv tohto sveta a hľadanie pevného bodu vo svete rozkolísanom svetovými

vojnamí. Tento pevný bod sa začal črtáť v kresťanskom existencializme a humanizme. Teilhard de Chardin, Guardini, Marcel, Rahner, Rippert, postavili jasnú kresťanskú alternatívu voči skepticizmu a beznádeji postáv aké prezentovali Sartre, Camus a iní. Oči intelektuálov sa začali opäť upierať na teológiu ako na disciplínu, ktorá môže navrátiť zmysel celému vedeckému, technickému a spoločenskému úsiliu. Katolícke univerzity boli prvými, kde sa tieto blahodárne myšlienkové prúdy vracajúce nádej šírili do radov skepticizmom zasiahnutej inteligencie. Aj

u nás sme po druhej svetovej vojne pocítili tento prúd z diel profesora Hanusa, profesora Búdu a ďalších teológov. Ich hlas však bol čoskoro umlčaný a naše vysoké školy sa stali nástrojom ateizácie, ktorej ovocie trpko zakúšame v radoch inteligencie dodnes.

Prof. Ďurček počas slávnostného príhovoru

Druhý vatikánsky koncil vymanil teológiu z postoja, do ktorého sa dostala v časoch modernizmu, a nové myšlienkové prúdy veľkých kresťanských mysliteľov prvej polovice 20. storočia viedli k iniciatívam obnovy dialógu teológie zo sekulárnymi vedami. Ťažisko tohto dialógu sa prenáša na katolícke univerzity.

Naša súčasnosť sa vyznačuje dvoma tendenciami: názorovým pluralizmom na jednej strane, a na druhej strane globalizáciou všetkých stránok života. Univerzity sú v stredobode tohto stretu. Odpor voči globalizácii vyúsťuje často do úplného odmietania poriadku a odpor voči slobodnému rozhodovaniu jednotlivcov a spoločenstiev vedie k administratívne a technokratickému ovládnutiu všetkých sfér života. Napätie medzi týmito dvoma tendenciami poznal už sv. Augustín poukazujúc na to, že **jednota sa zamieňa s uniformitou, sloboda protirečí požiadavke rovnosti a účelovosť nerešpektuje špiritualitu.** Ako východisko sa javí uplatňovanie etických noriem pri presadzovaní každej z uvedených tendencií. Sekulárnej vede chýba potenciál na formulovanie a presadzovanie takýchto noriem, a tu treba

hľadať hlavný dôvod pre potrebu zapojenia teológie do univerzitného života.

Na nedávnej konferencii o globalizácii a úlohách katolíckych univerzít jezuita dr. Weildsley položil otázku, či katolícke univerzity budú schopné dať dušu globalizácii, čo je podstatné pre ich ďalšie zmysluplné fungovanie. To si vyžaduje od katolíckych univerzít pracovať na integrácii cez katolícku identitu a rozvíjať interdisciplinárnu a interkulturálnu filozofiu vzdelávania.

Všeobjímajúcou víziou katolíckych univerzít sa musí stať pohyb k transcendentu. Nestratiť zo zreteľa transcendentno pomáhajú katolíckym univerzitám v prvom rade ich teologické fakulty. Tešíme sa preto zrodu teologickej fakulty na našej univerzite ako istému majáku, ktorého svetlo by nás malo správne orientovať v nejasnostiach postmoderného sveta. K tomu je potrebné, aby sa teológia stala organickou súčasťou života univerzity, a **tak ako chceme, aby každý študent KU poznal základy teológie, je potrebné, aby každý študent teológie sa zoznamoval so základnými princípmi sekulárnych vied.** Len potom možno očakávať plodný dialóg katolíckych intelektuálov a ich aktívnu účasť na pretváraní sveta. Dosiahneme to, ak predovšetkým učitelia budú k sebe nachádzať cestu aj v rovine spolupráce, ktorá sa začala úspešne rozvíjať už na pôde predchodkyne KU, na Katecheticko-pedagogickej fakulte sv. Ondreja. **Nejde a nesmie ísť o hegenómiu teológie, ale o partnerský vzťah vychádzajúci zo spoločného úsilia o naplnenie cieľov KU.** Iba vzájomná otvorenosť a dôvera plodí priateľstvo, ktoré vysoko prevyšuje inštitucionálne väzby medzi fakultami a katedrami. **I pri priateľských vzťahoch treba rešpektovať pravidlá dané štatútom a zákonom,** lebo len tak bude v akademickej obci poriadok, tak zdôrazňovaný sv. Augustínom pre Božiu obec.

„Veríme, že s Pánovou pomocou sa podarí víziu takejto spolupráce zrealizovať a budeme ho prosiť, aby teologická fakulta mala dostatok študentov, ktorí svojím špirituálnym a intelektuálnym úsilím budú prispievať k vytváraniu duše pre univerzitu, a tým aj pre globalizáciu vo svete.“

Fakulta – úžasný organizmus pravdy a lásky k pravde

Bezprostredne po tom, čo Akademický senát Teologickej fakulty Katolíckej univerzity zvolil za prvého deknana Teologickej fakulty KU doterajšieho povereného dekana Mons. doc. ThDr. Ing. Antona Konečného, PhD., požiadali sme ho o nasledujúci rozhovor.

Pán dekan, Košice majú po dlhej dobe opäť teologickú fakultu. Čo to pre vás, dekana tejto fakulty, a zároveň človeka, ktorý sníval o tejto chvíli, znamená?

V Košiciach sa začalo teologické vzdelávanie už v roku 1657 Košickou univerzitou a dnes existuje teologická fakulta v rámci Katolíckej univerzity (KU). Pribudneme ako tretia fakulta. Každá univerzita je rada, ak má teologickú fakultu, lebo je v určitom zmysle úplná.

Keď sme v roku 1994 obnovili teologický inštitút v Košiciach, pri otvorení pán arcibiskup povedal, že obnovenie teologickej vysokej školy by bolo veľmi vhodné a správne z dejinného hľadiska, ale aj pre naplnenie spravodlivosti nezákonného zrušenia z čias komunizmu v roku 1950.

Kolko študentov bude môcť študovať na teologickej fakulte?

Nie sme veľkou fakultou, máme tak do 500 študentov.

Môžete nám v krátkosti opísať priestory novej fakulty?

Pohľad do budúcnosti?

Celý komplex teologickej fakulty tvorí päť historických budov. Hlavná 89, bývalé konzervatórium. Pohľad do budúcnosti? Predtým to bol františkánsky kláštor. Je to veľmi pekná historická budova, obnovená aj v podkroví, ktoré je tak mohutné, že je tam aj telocvičňa. Druhá budova – Hlavná 91, je kňazský seminár. Na Kováčskej ulici sú tiež dve budovy, ako určité zázemie fakulty a seminára. Bývajú tam rehoľné sestry, je tam kuchyňa, jedáleň, sklady.

Čo znamená zriadenie teologickej fakulty pre akademickú obec v Košiciach?

Usilovali sme sa novú fakultu začleniť do Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ) v Košiciach, avšak rozhodlo sa ináč. Počas tohto procesu sme sa však stali dobrými priateľmi, podobne aj s inými školami v Košiciach. Ekumenické spoločenstvo cirkví a náboženských spoločností, ktoré má sídlo v našich priestoroch, poriada od začiatku roka 1995 ekumenické akcie pre vysoké školy a vysokoškolákov, ako napr.

Veni sancte, čím sa dostávame do kontaktu s celou akademickou obcou.

Potom tým, že je tu Kresťanská akadémia v rámci UPJŠ, vstupujeme do určitého vzťahu so študentmi všetkých fakúlt a univerzít.

Dnes je prekonaný názor, že vedné odbory si vystačia sami. Predstava úzko špecializovaného štúdia, takpovediac na objednávku trhu, je prekonaná. Veda a výskum na fakultách musí zodpovedať aj etickým podmienkam – slúžiť človeku a nie byť proti nemu. Práve tu sú filozofické a teologické odbory partnermi každej vednej disciplíny v oblastiach religionistiky, filozofie, etiky, poznania Biblie a kresťanstva atď.

Takže spolupráca medzi nami a inými fakultami už existuje a má snahu sa rozrastať.

Ako si konkrétne predstavujete spoluprácu s ostatnými fakultami KU?

Teologické služby na dvoch fakultách KU už existuje. Na pedagogickej fakulte je to Katedra praktickej teológie a na filozofickej fakulte je to Katedra systematickej teológie. Sú akýmsi súhrnom teologických predmetov, ktoré my máme na deviatich katedrách teologickej fakulty. V súčasnosti prebieha veľký myšlienkový zápas, ako budú tieto katedry a ich vyučujúci a predmety participovať na našich programoch a na našej vedeckej rade. Fakulta nie je hierarchické riadenie, ale spoločné rozhodovanie. Orgánmi sú vedecká rada, akademický senát a kolégium dekana. Dekan je predstaviteľom a predsedom. V kolektívnom rozhodovaní je viac múdrosti a pravdy ako v individuálnom. Fakulta je úžasný organizmus pravdy a lásky k pravde, jej hľadania na akademickej úrovni. Hľadáme model, ktorým by vyučovanie teologických predmetov na ostatných dvoch fakultách KU participovalo na teologickom programe teologickej fakulty. Základ pedagogického a vedeckého procesu na teologickej fakulte je viera. Sme riadna vysoká škola, ktorá má riadne akademické štruktúry, ale budované na základe viery.

Takže si nemyslíte, že budeme v určitej miere separovaní od diania na KU?

Teologické predmety ovplyvňujú dianie na filozofickej aj pedagogickej fakulte. Ale aj naopak, my potrebujeme ich vplyv, ich názory, ich myšlienky, poznať ich problémy a reagovať na ne vo svetle evanjelia a viery. Ovplyvňovanie je vzájomné.

Máte už konkrétnu predstavu o vedeckej činnosti, ktorá by mala prebiehať na teologickej fakulte? Lebo je známe, že vysoké školy nie sú len miestami vzdelávania, ale aj vedeckej činnosti a koniec koncov, je to zakotvené aj v *Sapientia christiana*, apoštolskej konštitúcii o katolíckych univerzitách?

Hlavný proces na každej fakulte je v prvom rade pedagogický, lebo bez študentov by vysoká škola nemala zmysel. Pedagogický proces je aj o špičke súčasného bádania, a toto odrážajú prednášky vyučujúcich - docentov a profesorov. Vedecká činnosť má tvoriť tretinu až polovicu práce docenta alebo profesora. Je nevyhnutný dostatok stálych pedagógov, ktorí by pracovali aj na poli vedy a výskumu na osoh Cirkvi a spoločenstva i v širších rozmeroch a v spolupráci na medzinárodnej úrovni. Dotýkame sa však problému vysokého školstva na Slovensku, ktorý spočíva v ekonomickej oblasti, pretože špičkových odborníkov treba zaplatiť.

No nie len vysokoškolskí učitelia, ale aj študenti na vysokých školách sa majú zapájať do výskumu, a to isté platí pre teologickú fakultu.

A čo s tým spojená publikačná činnosť?

Nikto nemôže byť habilitovaný alebo inaugurovaný ako docent alebo profesor, ak nevykazuje dostatok vedeckej a odbornej publikačnej činnosti. My sme už začali s vydávaním vlastného časopisu *Verba theologica*.

Bude možné na teologickej fakulte študovať aj iné študijné odbory ako je samotná katolícka teológia?

Máme dva odbory. Je to katolícka teológia a učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov – náboženská výchova. Samozrejme intenzívne pracujeme na tom, aby sme ich rozšírili o ďalšie.

Budú na teologickú fakultu pozývaní aj nejakí hosťujúci profesori alebo docenti, či už zo slovenských alebo zahraničných univerzít na hosťujúce semináre, prípadne výberové prednášky?

To sa doteraz robilo každý rok a určite to máme aj naďalej v pláne.

Na záver by som sa opýtal na vašu víziu teologickej fakulty.

Špecifikum teologickej fakulty je viera a jej dôsledky - život podľa nej. Je to vlastne spoločná práca, život v komunite, spoločenstvo.

Pán dekan skladá prísahu vernosti

V spoločenstve sa vidia veci oveľa, oveľa správnejšie. *Universitas* je výraz verzus *unitatem*, čiže nadobudnutie jednoty učiteľov, pedagógov, vedeckých pracovníkov, zamestnancov, študentov. Spolupráca v prospech celého spoločenstva nielen v rámci univerzity, ale aj Cirkvi a spoločnosti.

Osobne som človek nadšený pre spoločenstvo, ktoré sa ma rozšíriť na všetky štruktúry - fakulty, školy, úrady či farnosti alebo spoločenstvá. Kresťania – pretože žijeme z viery - dlhujeme svedectvo tomuto svetu. Problematika sveta spočíva v sebecke, ktorého dôsledky pociťujeme v ohrozovaní života. Vyžaduje sa obrat od egocentrického chápania k chápaniu spoločenskému. Chceme vplývať na spoločnosť svedectvom, že život z viery vedie k bezkonfliktným vzťahom, k jednote, ktorá sa rozširuje na všetkých.

Za rozhovor ďakuje redakcia Boromea

Ordo Praedicatorum - Rehoľa kazateľov

Bratia dominikáni na teologickej fakulte v Košiciach

Zakladateľ našej rehole sv. Dominik sa narodil okolo roku 1170 v malom španielskom meste Caleruega. Pochádzal z kastílskej rodiny de Guzman. Matka mala pred jeho narodením sen o bielom psovi s čiernymi škvrnami, ktorý drží

v pysku horiacu fakľu osvecujúcu zemeguľu, čo bolo predzvesťou vynikajúceho kazateľa, ktorý bude svet osvecovať svetlom evanjelia. V Palencii študoval filozofiu a teológiu. Ako 25-ročný sa stal kanonikom pri dóme v Osme. Roku 1206 sprevádza svojho biskupa Diega na cestách a spoznáva

albigenské a valdénske bludy. Vzdáva sa svojho kanonického postavenia, volí si evanjelióvu chudobu a ako putujúci žobravý kazateľ ohlasuje pravdu evanjelia medzi bludármi v južnom Francúzsku. V Toulouse zakladá najskôr misionársky dom a po smrti biskupa Diega roku 1215 ustanovil so svojimi druhmi kazateľské spoločenstvo. V tom istom roku žiada pápeža Inocenta III. o potvrdenie rehole. Urobil tak však až pápež Honórius III. 22. decembra 1216. Roku 1221 sa sv. Dominik ešte zúčastnil v Bologni na druhej generálnej kapitule mladej rehole. Po jej ukončení chcel pokračovať v misijnej ceste v severnom Taliansku, ale vyčerpaný sa vracia do Bologne, kde 6. augusta 1221 zomiera. Jeho sviatok slávime 8. augusta.

Hlavnou charizmou dominikánov je kázanie, na ktoré sa pripravujú hlbokým a horlivým štúdiom a vernosťou pravde - ich heslo je *Veritas* (pravda). Poslanie kázať je v reholi spojené so životným štýlom apoštolov, zachytáva všetky horizonty života. Tradíciu v reholi má napr. aj

kázanie skrze umenie. Patrónom umelcov je práve dominikán, maliar, blahoslavený Fra Angelico. Kázanie pravdy evanjelia znamená aj zastať sa utláčaných a biednych. V tejto oblasti sa preslávil brat Bartolomeo de las Casas, obhajca práv Indiánov v 16. storočí. Apoštolát a kázanie sú založené na kontemplatívnom živote: „*Contemplari et contemplata allis tradere*.“ V dnešnej dobe dominikáni hrajú dôležitú úlohu pri šírení a rozvoji kresťanskej náuky, pri práci v médiách, pri vyučovaní a pod. Angažujú sa osobitne vo filozofickom a teologickom bádani (od patróna prírodovedcov sv. Alberta Veľkého a jeho žiaka sv. Tomáša Akvinského v 13. stor. po otcov 2. vatikánskeho koncilu Marie-Dominique Chenu a Yves Congara v 20. storočí). Práve dominikáni sú priekopníkmi modernej biblickej vedy. Spomeňme v tejto súvislosti brata Joseph-Marie Lagrangea, zakladateľa *École biblique* v Jeruzaleme.

Čo sa týka dominikánov v Košiciach, tento konvent je najstarší a najväčší v slovenskej provincii, lebo je konventom študentátu. Bol založený niekedy medzi rokmi 1230-1241. Po požiari a reformačných nepokojoch roku 1556 ho dominikáni museli opustiť. Po vydaní listiny k jeho opätovnému založeniu košický konvent obnovil svoj život v roku 1698. Počas reformných snáh cisára Jozefa II. (1780-1790) kláštor nebol zrušený, ale mal značne obmedzenú činnosť. Napríklad bolo zakázané prijímať nových kandidátov reholného života. Naši bratia pôsobili aj ako spovedníci košických seminaristov a to napr. v rozmedzí rokov 1925 až 1941. Z tohto obdobia je najznámejším z nich brat Mikuláš Lexmann, ktorý zomrel mučeníckou smrťou v komunistickom internačnom tábore Králiky v Čechách. Bol známy ako prvý reholník, kňaz - pilot v bývalom Československu a

zakladateľ kultúrneho centra Veritas. V časoch komunistickej totality, počas nočnej akcie „K“ z 13. na 14. apríla 1950 bol konvent opäť zrušený a kláštorná budova sa využívala ako hudobná škola. Až 12. júla 1990 sa kláštor opäť obnovil a funguje až dodnes.

Roky 1950-1989 naša rehoľa prežívala v ilegality a podieľala sa

na živote tzv. podzemnej cirkvi. K vzácnnej historickej udalosti došlo 15. novembra 2001, keď bola prvýkrát v histórii zriadená slovenská provincia rehole dominikánov. V súčasnosti bratia dominikáni na Slovensku pôsobia v Košiciach, vo Zvolene, v Žiline, v Bratislave a v Dunajskej Lužnej, naša provincia spravuje aj kláštor v rakúskom mestečku Retz. Okrem toho bratia našej provincie pôsobia aj vo Švajčiarsku (Fribourg, Leibstadt, Wettingen), v Nemecku (Augsburg), v Taliansku (Rím) a na Ukrajine (Mukačevo).

Po obnovení košického seminára, začali v ňom v školskom roku 1995/96 študovať aj naši bratia a možno povedať, že odvtedy máme zatiaľ nepretržite v každom ročníku aspoň jedného zástupcu. Z košického teologického inštitútu vyšlo 9 dominikánskych kňazov, ktorí dnes pôsobia v rôznych službách: napr. terajším priorom košického konventu je brat Šimon, magistrom novicov vo Zvolene je brat Stanislav, promotorom pre sv. ruženec brat Kristián. Aj z terajších študentov sa niektorí venujú rôznym spoločenstvám, napr. terciárskym skupinám, mládeži. Spolupracujú aj s naším Centrom kultúry a dialógu Veritas. Tu by sme chceli využiť charizmu našej rehole apoštolovať aj skrze kultúru

a umenie. Vo Veritase by sa mal dobre cítiť každý človek, bez rozdielu viero-
rovnania, lebo je to práve kultúra, ktorá je spoločná všetkým. Vytvára sa tak vhodný

priestor pre dialóg veriacich s neveriacimi. Veritas má niekoľko zložiek: umelecká kaviareň a galéria *Fra Angelico*, filmový klub *Cinefil*, pripravuje sa aj čítareň a diskusné priestory *Areopág*.

V súčasnosti na košickej teologickej fakulte študuje 17 bratov dominikánov. Najviac ich je v šiestom ročníku, tzv. „sedem statočných diakonov“. Na Slovensku je teraz 68 bratov, z toho je 5 novicov.

V našom kláštore je nás veselá hŕstka. V čase, keď bol noviciát v Košiciach, bratia zložili nasledovný hymnus:

Keď sa ráno prebúdzam,
na zvonára vždy nadávam.
Hluk áut vždy počúvam,
do chóru sa ponáhľam.

Potom do školy cez Hlavnú
a prekliaty potôčik utekám.
Cez prednášky občas si aj podriemkam
a zas naspäť do kláštora na obed utekám.
(táto strofa je nový dodatok)

Hodiny dňa sa mínajú,
na trhu už Korzár predávajú.
Cigáni sa pod oknom hádajú,
a rehoľníci Ťa zbožne vzývajú.

Vzdajme česť priorovi,
i jeho zástupcovi,
tiež aj magistrovi
a nadovšetko vrátnikovi. Amen.

fr. Melichar Jozef Matis OP

Škola, o akej sníva každá riaditeľka alebo (ne)malý dôkaz toho, že *po kresťansky* sa vyučovať a vychovávať naozaj dá

Keď som do tej budovy vkročil po prvýkrát, zívala prázdnotou. Boli letné prázdniny. Nič zvláštne, myslel som si, prechádzajúc sa chodbami a nakukujúc do jednotlivých učební. Len jediná vec upútala moju pozornosť. V každej miestnosti som našiel kútik, kde bola umiestnená socha Panny Márie, vzäzok Biblie a Katechizmu Katolíckej cirkvi. Prekvapením však bolo,

že na žiadnom z týchto skromných oltárikov nechýbala ešte jedna soška - Pražské Jezuliatko. Často pri nej visel nápis: „Čím viac ma budeš uctievať, tým viac ťa požehnám.“ Až neskôr som sa dozvedel, že to bola

bývala riaditeľka, sestra Mary Ann Schmitz, ktorej obľúbenou modlitbou bola práve pobožnosť k tejto soche, a preto úctu k nej rozšírila aj medzi svojich zverencov. Až neskôr, keď som tam už pravidelne vyučoval náboženstvo, som začal objavovať, že prekvapení na mňa čaká oveľa viac - na pôde Základnej školy pri Farnosti sv. Patrika v mestečku Washington, Diecéza Peoria, U.S.A.

Krátky pohľad do minulosti

Základný kameň bol položený na jar roku 1951. Farnosť sv. Patrika vtedy tvorilo vyše 250 rodín, ktoré chceli dať svojim 150 školopovinným deťom kresťanskú výchovu. O pár mesiacov neskôr sa postupne rozbehla výučba a súčasne pribúdali poschodia školskej budovy. V šesdesiatych rokoch bolo pristavané ďalšie krídlo, vrátane telocvične,

knižnice a kancelárií. Toto vybavenie škola používa prakticky dodnes. Od začiatku ju spravovali sestry z Rehole Obetovania Panny Márie. Sr. Mary Ann Schmitz stála na čele pedagogického zboru dlhých 42 rokov. Situácia sa zmenila až v lete 2003.

V júni veriaci nadšene privítali nového cirkevného správcu. Rev. Joseph P. Donton (38) sa stal najmladším kňazom v dejinách farnosti, keďže všetci jeho predchodcovia boli minimálne o jedno a pol desaťročie starší. V rovnakom mesiaci na post riaditeľky školy nastúpila Sharon Weiss, ktorá dovtedy pôsobila ako profesorka nemeckého a francúzskeho jazyka na cirkevnom gymnáziu Notre Dame v Peorii. Po pol roku na svojom novom pôsobisku neprestáva zanietené opakovať: „Je to škola, o akej sníva každá riaditeľka.“

Prečo toľko chvály?

Ako je možné, že triedne kolektívy sú tak disciplinované na vyučovacích hodinách? Naozaj tu nemáte žiakov s „problémovým správaním“? Nedostatok rešpektu voči autorite učiteľa na dnešných školách a negatívne prejavy vzdoru nie sú žiadnou novotou, no vyskytujú sa aj tu? Sú to len moje klamlivé dojmy, alebo je táto škola ozaj niečím výnimočná? V čom spočíva príčina vynikajúcich študijných a výchovných výsledkov? Palbou takýchto otázok som zaútočil na viacerých rodičov a učiteľov. Jedným z tých ďalších prekvapení bolo, že ich odpovede sa do poslednej zhodovali. Za najväčšie pozitívum a zároveň za prvoradý zdroj úspešnej výchovy žiakov všetci považujú to isté - obrovskú podporu zo strany farnosti, ktorá sa prejavuje úzkou spoluprácou rodičov so školou. Tá nie je považovaná za izolovanú vzdelávaciu inštitúciu. Rodičia, pedagógovia, kňaz a farská komunita tvoria dohromady komplexné teleso, ktoré ako celok pôsobí v edukácii detí. Jasne to vidieť napríklad vo financovaní a v pomoci zo strany dobrovoľníkov.

Čísla kričia

Výdavky na jedno dieťa v základných školách diecézy Peoria predstavujú priemerne 3200 USD (vyššie 110 000 slovenských korún) na školský rok. Iba štátne školy sú plne platené zo štátneho rozpočtu, čo sa netýka škôl súkromných a cirkevných. Tie sú schopné pokryť približne 50% nákladov. Druhú polovicu (cca 1500 USD/šk. rok/1 dieťa) hradia rodičia. Základná škola sv. Patrika vo Washingtone sa však od ostatných výrazne líši. Ročný poplatok 530 USD na rodinu (ktorá môže mať v škole viacero detí!) je bezkonkurenčne najnižšou sadzbou v diecéze. Zvyšné výdavky sú kompenzované z farských príjmov získavaných v prvom rade finančným zbierkami v kostole a sponzorskými príspevkami. Zvláštnym zdrojom je tzv. Shamrock fond - lotéria založená dvoma farníkmi za účelom obstarania peňažných prostriedkov na obnovenie vonkajšieho vybavenia školy a vybudovanie detského ihriska.

Farnosť v súčasnosti pozostáva z 900 rodín. V školskom roku 2003/2004 sa o 226 žiakov stará pedagogický zbor tvorený šiestnástimi kvalifikovanými učiteľmi. Medzi personál takisto patrí ďalších osem zamestnancov zabezpečujúcich prevádzku kuchyne, údržbu a administratívnu činnosť. Okrem nich sa v škole pravidelne angažuje takmer 50(!) neplatených dobrovoľníkov, ktorí vypomáhajú v jedálni, knižnici, dozerajú na bezpečnosť detí pri prechode cez cestu, no asistujú aj pri samotnom vyučovacom procese. Ich výpomoc pri výnimčných školských či ročníkových slávnostiach je samozrejmosťou.

Zvonček zvoní o pol deviatej

Žiaci sa usadia v triedach a v rozhlase sa ozve hlas riaditeľky. Vyučovanie sa začína spoločným recitovaním jednej zo základných katolíckych modlitieb. Ohlásí sa úmysel prosieb

*Miestny farár Joseph Donton
so „svojimi“ deťmi*

na daný deň (napr. za II. ročník, za rodičov) a ak je v cirkevnom kalendári sviatok, pripomenie sa slávený svätec. Nasleduje modlitba za Svätého otca a ďalšie zvláštne úmysly a oznamy. Po skončení ranného vysielania sa každá trieda modlí samostatne k svojmu patrónovi, ktorého si vybrala na začiatku školského roku. Od pondelka do štvrtka je vo všetkých ročníkoch prvou vyučovacou hodinou náboženstvo, ktoré je prednášané triednymi učiteľmi. Raz do týždňa ich vystrieda kňaz. Počas dňa sa žiaci spoločne modlia ešte pred a po obede a na záver výučby.

V piatok sa školský deň začína vo farskom kostole (vzdialenom len zopár desiatok metrov od budovy školy) svätou omšou, na ktorej sa zúčastňuje nielen osadenstvo celej školy, ale aj ne jeden otec či matka. Každý týždeň posluhuje pri liturgii iný ročník (miništrovanie, spev, čítania, nesenie obetných darov). Prvý piatok v mesiaci je po svätej omši vyložená Sviatosť oltára. Jednotlivé triedy prichádzajú podľa rozpisu na polhodinové adorácie a vyučovanie sa ukončí spoločným požehnaním so Sviatosťou.

Škola má navyše niekoľko osobitých zvykov. Napríklad na sviatok Všetkých svätých sa žiaci prvého ročníka oblečú do kostýmov rôznych svätcov, v slávnostnom sprievode prichádzajú do kostola, kde po homílii každý z nich predstúpi dopredu a v krátkosti predstaví svojho svätca. Tretí ročník má na starosti prípravu vianočného stromčeka s ozdobami tvorenými z biblických symbolov a z dejín Cirkvi. Zvláštnou tradíciou piatkov je modlitba za chorých a za záchranárov,

Peter Fogaš pri vyučovaní náboženstva

kedykoľvek počujú sirénu sanitky. Žiaci siedmeho ročníka v januári zhromažďujú jedlo pre deti a odošlú ho na Katolícku charitu.

Nároky diecézy a dôvera v Božie vedenie

Mnohé z týchto duchovných aktivít sú vyžadované Diecéznou kanceláriou pre katolícke školstvo. Ďalšou povinnosťou je napríklad mesačná svätá spoveď u detí III. až VIII. ročníka. V poslednom období kancelária dôrazne vyžaduje, aby sa na všetkých katolíckych školách diecézy vypracoval päťročný strategický plán. ZŠ sv. Patrika túto úlohu dovърšila v októbri uplynulého roku. Konečný dokument je rozdelený na štyri kapitoly (Výchovno-vzdelávací program, Inštitucionálny pokrok, Katolícka identita a Vonkajšie vybavenie), ktoré zhrňajú silné a slabé stránky školy v daných oblastiach a uvádzajú navrhované možnosti inovácie. Úvod patrí školskému „krédu“ obsahujúcemu štrnásť článkov spoločnej viery, z ktorých vyberám:

„Veríme, že rodičia sú prvými kresťanskými vychovávateľmi svojich detí.

Veríme, že Kristus je stredobodom našej výučby a dôvodom našej školy.

Veríme, že výchova a vzdelanie našich detí závisí od spolupráce rodičov a učiteľov. (...)

Veríme, že katolícka výchova pomôže našim žiakom rozvinúť pevný charakter schopný čeliť morálnym a etickým výzvam budúcnosti.

Veríme v podporu a zainteresovanosť rodičov a farnosti pre fungovanie úspešnej školy. (...)

Veríme, že modlitba je dôležitou súčasťou nášho života. (...)

Veríme, že katolícka výchova učí úctu ku každej etape ľudského života od počatia po smrť.“

Kancelárie tiež nariaďuje, aby plat katolíckeho pedagóga dosahoval minimálne 80% platu štátneho učiteľa. Nezabúda sa však zdôrazňovať, že vyučujúci na cirkevných školách sa od ostatných učiteľov líšia ešte z jedného hľadiska. Súčasťou ich profilu má byť presvedčenie, že ich zamestnanie nie je len obyčajný „džob“ ako každý iný. Práve naopak, je to špecifické Božie povolanie, ktoré si vyžaduje nemalú odbetu a osobnú zaangažovanosť. Učitelia ZŠ sv.

Patrika sú si svojho poslania vedomí. Ako potvrdzuje sama riaditeľka, vďaka ich horlivosti je nielen intelektuálna, ale aj duchovná formácia žiakov na tak vysokej úrovni.

Aby vykročili s vierou

Po ukončení základôškolskej dochádzky sa žiaci v Spojených štátoch amerických dostávajú prevažne na štátne stredné školy, kde sa náboženstvo zo zákona nevyučuje. Odchovanci katolíckych škôl, zvyknutí výlučne na rovesníkov rovnakého vierovyznania, sa tu stávajú menšinou. Číha na nich dvojaké nebezpečenstvo. Prvé predstavuje prevládajúca kultúrna vlna Ameriky 21. storočia, ktorá - slovami diecézneho biskupa Daniela R. Jenkyho - „je vo svojej podstate vo vojnovom stave s Ježišom Kristom, stojí v priamej opozícii k pravde jeho evanjelia a ako taká je agresívne zaujatá voči Cirkvi“. Druhým nepriateľom, takisto charakteristickým pre túto krajinu, je obrovský počet protestantských cirkví a spoločenstiev, ktoré ponúkajú množstvo alternatívnych duchovných programov. Dôraz na obhajobu viery sa preto na katolíckych základných školách stáva naliehavou výzvou. Za podpory rodinnej výchovy sa budujú základy náboženského povedomia detí práve tu. Proti dvojhlavému drakovi sa už budú musieť brániť samé - zbraňami, ktoré si osvojili doteraz. Farnosť sv. Patrika sa tejto úlohy chopila vskutku zodpovedne.

Peter Fogaš, pastoračný ročník,
farnosť sv. Patrika
Washington, Illinois, USA

Modlitba vo Viedni

Motto:
Niektorí sa za zdravie modlia,
iní naňho pijú.

Rakúska metropola je dnes kozmopolitné mesto, ktoré dnešného moderného človeka prekvapí aj ľudskými atrakciami.

Do autobusu 5A naplneného dusnotou a sparnom nastúpili dvaja čierni pasažieri, s ktorými podľa zaužívaných európskych civilizačných zvyklostí nebolo všetko kóšer. Mali platný cestovný lístok, označili si ho pred množstvom spotených svedkov, ale oblečení boli celí v dlhom čiernom: biela košeľa s dlhými rukávmi, ale ináč čierna vesta, sako, nohavice, kabát, ponožky, topánky a pod klobúkom vlasy zapletené do typických vrkôčikov na sluchách. Kto boli tí páni? Nieкто by možno v jazyku jidiš povedal „meschúg“ (mešuge) – blázni. Ale boli to ortodoxní Židia. Pri pohľade na nich človek nemohol nemyslieť na Boha.

V letný a vlažný podvečer sedel na lavičke na Mexikoplatzi muž oblečený do manchestrových nohavíc a tmavého tenkého svetra. Všade naokolo behali deti, vozili sa na hrkotajúcich hliníkových kolobežkách a kolieskových korčuliach, bicyklovali sa a robili šmyky na kalužiach prachu. Hrali futbal a tenis odbíjajúc si lopty o kamenný múr a dubové dvere kostola, vrieskajúc sa striekali vodou z hydrantu, plašili holuby, ktoré iní krmili ... jedným slovom materská škola bez odborného pedagogického dozoru. A on si s preloženými nohami sedel na tej lavičke pokojne ako na priedomí, medzi prstami sa mu klzalo ružencové počítadlo lásky a šepkajúcimi perami odriekal mantru päťdesiatich Zdravasov...

V prechatom rannom metre cestovala mladá žena odetá v typických jednoduchých orientálnych šatách so šatkou na hlave ako vyznaním viery, v jednej ruke držala kabelku a igelitovú tašku a v druhej modlitebnú knižku

svojho náboženstva a odriekavala modlitby adresované Alahovi. V roku 1683 boli po bitke pri 484 metrov vysokom vrchu Kahlenberg Turci po poslednom neúspešnom obliehaní z Viedne vyhnaní, no niektorí sa asi zachránili mojžišovským spôsobom s dunajskou verziou a dnes ich je tam plno.

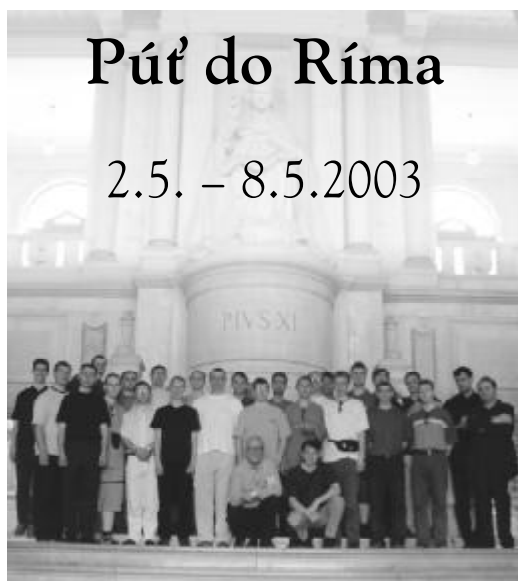
Okolo viedenského úseku Dunaja si v smere jeho prúdu vykračoval muž. Oblečený bol do jednoduchého šedého sárí ladiaceho s jeho dlhými a prešedivelými fúzmi a vlasmi, ktoré mal od ucha k uchu ležérne prikryté holandsky oranžovou šatkou. V ruke držal šnúрку s navlečenými tyrkysovo zelenými guľôčkami – akýsi hinduistický ruženec – a v rytme svojej malátnej chôdze akiste odriekal stále dookola nejakú mantru. Bol si vedomý, že všade, na svojej tvári, oblečení i na modlitebnej retiazke mal prilepené sekundové pohľady náhodných okoloidúcich.

Na brehu mora, na piesočnej pláži, sedel pravidelne raz za týždeň človek. Niekedy prichádzal skoro ráno v pondelok, ktorý svätili Gréci, inokedy v utorok svätený Peržanmi alebo

v stredu, ktorú svätili Asýrčania, niekedy vo štvrtok, ktorý svätili Egypťania, v piatok ako moslimovia, v sobotu ako Židia alebo v nedeľu ako kresťania. Zaujal svoju pozíciu, do ľavej ruky nabral za hrst piesku a potom pravou rukou jedno zrníčko za druhým bral z dlane medzi prsty, pričom sa modlil. Počítadlom mu boli zrníčková piesku. Raz týždenne dával svojmu Bohu za hrst modlitieb.

Branislav Polča

Druhý májový deň tohto roku sme sa s celou Scholou cantorum nášho kňazského seminára vydali na púť do večného mesta Rím. Doprevádzali nás terajší dekan fakulty, vtedajší rektor seminára Mons. Anton Konečný, pán prefekt Peter Šoltés a Štefan Danko, farár vo Velkom Kamenci, ktorý nám vo veľkej miere pomohol zabezpečením ubytovania.

V piatok popoludní sme vyrazili z Košíc, celú noc sme cestovali cez Slovensko a Rakúsko a v sobotu dopoludnia sme dorazili do Milána. To bola naša zastávka počas cesty do Ríma. Zastavili sme sa tam preto, lebo tam pôsobil a tam je aj pochovaný patrón nášho kňazského seminára – sv. Karol Boromejský.

Naše prvé kroky viedli do Arcibiskupského seminára sv. Pia XI., ktorý sa nachádza na periférii mesta. Čakalo nás tam milé prijatie pánom vicerektorom, ktorý nás sprevádzal po celom seminárnom komplexe. Prezreli sme si krásny seminárny kostol i viacero kaplniek, ktorých je v celom seminári trinásť. Zaujali nás učebne, auly, izby bohoslovcov a nádherné nádvorie plné kvetov. V areáli nechýba ani futbalové, basketbalové ihrisko, či tenisové kurty. Po vyše hodinovej prehliadke nám dobre padlo malé občerstvenie, ktoré bolo pre nás pripravené v jedálni. Na rozlúčku sme v nádhernej vstupnej hale seminára zaspievali niekoľko skladieb z nášho

repertoáru. Ešte sme sa odfotili pred sochou sv. Karola Boromejského a hneď sme si to namierili do pôvodnej budovy kňazského seminára v centre Milána.

Zložili sme si veci na svojich izbách a išli sme na sv. omšu do gotického milánskeho dómu. Svätá omša sa trochu odlišovala od tej, ktorú poznáme, pretože bola slúžená v ambroziánskom ríte. Po svätej omši sme si prezreli dóm a išli sme sa pomodliť k hrobu sv. Karola Boromejského, ktorý je v krypte pod hlavným oltárom. Tu pán rektor v modlitbe predniesol prosby i poďakovania za celý náš seminár. Zotrvali sme tam ešte v krátkej tichej modlitbe a vrátili sme sa späť do seminára, kde nás už čakala typická talianska večera s viacerými chodmi. Po večeri sme si vychutnali atmosféru nočného Milána, ktoré je v noci ešte krajšie ako cez deň. Náročný deň sme ukončili spoločnou modlitbou a odobrali sme sa do riše snov.

V nedeľné ráno sme sa hneď po raňajkách rozlúčili s našimi hosťami a vydali sme sa na cestu do Ríma. Cestovali sme takmer celý deň. Až okolo piatej sme konečne vchádzali do Večného mesta. Kam sme mali zájsť najskôr, ak nie do Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda? Tam sme si trochu odpočinuli po dlhej ceste. Otec Jozef Krištof nám predstavil ústav a potom sme spoločne slávili svätú omšu. Po nej nasledovalo skromné agapé, ktoré nám pripravili sestričky. Za odmenu a na rozlúčku sme im zaspievali.

Presunuli sme sa k saleziánom do Instituto Gerini. Tam bola počas trojdňového pobytu v Ríme naša „základňa“. Po ubytovaní sme sa odvážne vybrali na prechádzku do blízkeho okolia.

V pondelok ráno sme sa plní očakávania vydali na prehliadku mesta. Autobusom sme sa počas „traffica“ (veľká dopravná zápcha typická pre Rím) presunuli ku Bazilike sv. Pavla za hradbami. Prezreli sme si ju a vypočuli pútavý výklad otca Štefana Danko. Pomodlili sme sa pri hrobe sv. Pavla a autobusom sme sa presunuli ku Bazilike sv. Jána v Lateráne. Tam sme sa stretli s kňazom našej arcidiecézy Jurajom Juricom, ktorý študuje v Ríme už niekoľko rokov. Ten sa stal našim sprievodcom po Ríme. Hneď nám podal výklad o Lateránskej Bazilike a ukázal nám aj

Lateránsku Univerzitu, kde študuje. Po obedňajšej prestávke v priestoroch univerzity sme sa metrom presunuli na Španielske námestie. Tu sa nachádzajú známe Španielske schody. Po nich sme vystúpili ku kostolu Najsvätejšej Trojice, odkiaľ sme po prvýkrát mohli obdivovať panorámu Ríma. Pešo sme sa vybrali k Fontáne di Trevi, prezreli sme si Panteón, navštívili sme kostol Santa Maria sopra Minerva. Keďže prehliadka bola dosť namáhavá, dobre nám padlo Jurajove pozvanie na zmrzlinu. Zaviedol nás do cukrárne, kde sme si mohli vybrať spomedzi sto druhov zmrzliny. Po krátkom oddychu smerovali naše kroky na Forum Romanum a ku známemu Koloseu. Schyľovalo sa už k večeru. Preto sme sa autobusom presunuli do Vatikánu, aby sme si vychutnali západ Slnka nad Bazilikou sv. Petra. Tento nádherný zážitok ukončil náročný deň.

V utorok dopoludnia sme navštívili Veľvyslanectvo Slovenskej republiky. Neočakávane milo nás prijala pani Dagmar Babčanová, veľvyslankyňa pri Svätej Stolicy a tiež pán Jozef Mikloško, veľvyslanec v Taliansku. Na našu počesť dokonca usporiadali malú recepciu. Pre zamestnancov oboch veľvyslanectiev sme si pripravili malé koncertné vystúpenie. V obedňajších hodinách sme sa presunuli do

Vatikánu a navštívili sme Baziliku sv. Petra, v ktorej sme strávili asi dve hodiny. Veľkým obohatením pre nás bolo Jurajove rozprávanie. Využili sme

aj možnosť pomodliť sa pri hrobe sv. Petra. Niektorí z nás vystúpili na kupolu baziliky, odkiaľ bol nádherný výhľad na Vatikánske záhrady i celé mesto. Po prehliadke baziliky sme sa rozdelili. Niektorí išli navštíviť Vatikánsky rozhlas, iní si išli prezrieť Baziliku Santa Maria Maggiore. Večer sme sa spolu stretli v Českom kolégiu Nepomucenum. Zúčastnili sme sa svätej omše, ktorú sme obohatili svojím spevom. Po nej

nasledovala večera a prehliadka kolégia, počas ktorej sme sa mohli porozprávať s tamojšími bohoslovcami. Unavení sme sa autobusom vrátili „domov“.

Streda bola posledným dňom nášho krátkeho pobytu v Ríme. Bol to ale zároveň najkrajší deň. Hneď ráno sme sa plní očakávania metrom dopravili na Námestie sv. Petra, aby sme sa zúčastnili generálnej audiencie so Svätým Otcom. Po prísnej kontrole nás spolu s pani veľvyslankyňou, ktorá nás doprevádzala, odvieďli na naše miesto – veľmi blízko od sedesu Svätého Otca. Niekoľko piesní sme zaspievali ešte pred audienciou. Keď na námestie prišiel papamobil so Svätým Otcom, nastalo medzi prítomnými veľké nadšenie. Po príhovore Svätého Otca nasledovali pozdravy v rozličných jazykoch. Keď Svätý Otec pozdravil slovenských pútnikov a medzi nimi menovite aj nás, zaspievali sme mu krátku mariánsku skladbu. V závere audiencie sme mali možnosť prísť ku Svätému Otcovi a spoločne sa odfotografovať. Keď sme opúšťali námestie, panovala v našich srdciach zvláštna radosť. Naše posledné kroky v Ríme viedli k otcovi kardinálovi Jozefovi Tomkovi, ktorý nás milo prijal a poprial nám šťastný návrat domov.

Plný zážitkov sme opúšťali Rím. Trochu v nás

panoval smútok, pretože každý si želal ostať v Ríme dlhšie. Po päťnásťhodinovej ceste autobusom sme vo štvrtok nadržanom

prekročili slovenskú hranicu a popoludní sme vystúpili na nádvorí nášho kňazského seminára.

V myšli sme sa vracali ku všetkým miestam, ktoré sme navštívili. Ale zároveň v nás panovala i nádej, že sa do Večného mesta ešte vrátíme.

Andrej Krivda, Peter Sykora

[Preklad]

Posol lásky

V nedeľu 19. októbra na Svetový deň misií pápež Ján Pavol II. vyhlásil za blahoslavenú Matku Teréziu z Kalkaty. Na tomto procese beatifikácie sa zúčastnilo množstvo ľudí, ktorých táto drobná žena, a predsa jedna z najväčších osobností posledného obdobia, dokázala osloviť. Prinášame homíliu Svätého Otca z tejto beatifikačnej slávnosti.

„Kto sa bude chcieť stať medzi vami prvým, bude vašim služobníkom“ (Mk 10, 44)

Tieto Ježišove slová, ktoré povedal svojim apoštolom, nám ukazujú cestu k evanjeliovkej „veľkosti“. Je to cesta, ktorou kráčal sám Ježiš a ktorá ho priviedla až na kríž: cesta lásky a služby popierajúca všetku ľudskú logiku. Stať sa služobníkom všetkých!

Matka Terézia, ktorú mám dnes česť pripojiť do zoznamu blahoslavených, sa touto logikou riadila. Osobne som vďačný tejto statočnej žene, ktorú som neustále cítil po svojom boku. Matka Terézia, ikona Dobrého Samaritána, šla kamkoľvek, aby mohla slúžiť Kristovi v najchudobnejších z chudobných. Žiadny konflikt, ani vojna jej nemohla stáť v ceste.

Občas prišla a hovorila mi o svojich skúsenostiach v službe Evanjeliu. Pamätám si na jej intervencie za život a proti potratom, dokonca aj keď jej bola odovzdaná Nobelova cena za mier (Oslo, 10. december 1979). Často zvykla hovoriť:

„Ak budete počuť o nejakej žene, ktorá si nebude chcieť ponechať svoje dieťaťko, snažte sa ju presvedčiť, aby ho priniesla mne. Ja budem milovať toto dieťa, vidiac v ňom znamenie Božej lásky.“

Nie je to mnohoznačné, že slávime jej beatifikáciu v deň, keď Cirkev oslavuje Misijnú nedeľu? Svedectvom svojho života Matka Terézia každému pripomína, že evanjelizačná misia Cirkvi sa koná cez dobročinnosť živenú modlitbou a počúvaním Božieho slova. Symbolickým obrazom tohto misijného štýlu je obraz novej blahoslavenej držiacej v jednej ruke ruku dieťaťa a v druhej ruke ruženec. Kontemplácia a skutok, evanjelizácia a ľudská podpora. Matka Terézia ohlasovala Evanjelium žijúc život ako absolútny dar chudobným, ale zároveň tiež ponorená v modlitbe.

„Kto sa bude chcieť stať medzi vami veľkým, bude vašim služobníkom“ (Mk 10, 43). S určitým dojatím si dnes pripomíname Matku Teréziu, veľkú služobnicu chudobných, Cirkvi a celého sveta. Jej život je svedectvom dôstojnosti a privilégiu poníženej služby. Nechcela sa stať len poslednou, ale služobnicou posledných. Ako skutočná matka

chudobných sa skláňala k tým, čo trpeli rôznymi formami chudoby. Jej veľkosť spočíva v jej schopnosti dávať bez ohľadu na cenu, dávať dokiaľ to nebude bolieť. Jej život bol radikálne žitie a odvážne ohlasovanie Evanjelia.

Výkrik Ježiša na kríži „Žijem“, vyjadrujúci hĺbku Božej túžby po človeku, prenikol dušu Matky Terézia a našiel úrodnú pôdu v jej srdci. Uspokojovanie Ježišovho smädu po láske a po dušiach v spojení s Máriou, Ježišovou matkou, sa stalo jediným cieľom existencie Matky Terézie

a vnútornou silou, ktorá ju nútila vyjsť zo seba a chodiť po svete a pracovať pre spasenie a posvätenie najchudobnejších z chudobných.

„Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili“ (Mt 25, 40). Táto pasáž z Evanjelia, tak rozhodujúca v pochopení služby Matky Terézie chudobným, bola základom presvedčenia plného viery, že v dotýkaní sa zlomených tiel chudobných, sa dotýka tela samotného Krista. Bol to Ježiš, skrytý pod biednym plášťom chudobných, ku ktorému smerovala služba Matky Terézie. Matka Terézia dávala svetlo najhlbšiemu zmyslu služby – skutok lásky chudobným, smädným, cudzincom, nahým, chorým, väzňom, je skutkom pre samého Ježiša. Majúc ho stále na mysli, slúžila mu s odovzdanosťou celého svojho srdca, vyjadrujúc

lahodnosť jej zasnúbenia sa Ježišovi. Takto, v totálnom odovzdaní sa Bohu a blížnemu, Matka Terézia našla svoje najhlbšie naplnenie a prežívala najvznešenejšie kvality svojej ženskosti. Chcela sa stať znamením Božej lásky, Božej prítomnosti a Božieho súcitu, a tak nám pripomínať hodnotu a dôstojnosť každého Božieho dieťaťa, stvoreného mi-

lovať a byť milované. Takto privádzala Matka Terézia duše k Bohu a Boha k dušiam, uspokojujúc Ježišov smäd, obzvlášť tým, čo to najviac potrebovali, tým, ktorých videnie Boha bolo zakalené utrpením a bolesťou.

Syn človeka tiež prišiel (...) položiť život ako výkupné za mnohých. Matka Terézia sa podieľala na utrpení ukrižovaného Krista zvláštnym spôsobom počas dlhých rokov „vnútornej temnoty“. Pre ňu to bol test, občas mučivý, ktorý prijala ako vzácny „dar a privilégium“.

V najtemnejších hodinách sa uťahovala k ešte intenzívnejšej modlitbe pred Sviatosťou Oltárnou. Tento drsný duchovný proces ju stále viac a viac viedol k väčšiemu stotožňovaniu sa s tými, ktorým každý deň slúžila, cítiac ich bolesť a občas dokonca aj ich odmietnutie. Neustále pripomínala, že najväčšou chudobou je byť nepotrebným, nemať nikoho, kto by sa o nás postaral.

„Pane, nech na nás spočívne tvoja milosť, ako dúfame v teba.“ Ako často spolu so žalmistom Matka Terézia volala k Pánovi v časoch vnútornej bezútešnosti: „V teba, v teba dúfam, môj Bože!“

Oslavujme Pána za túto maličkú ženu zaľúbenú do Boha, poníženého posla a neúnavného dobročinca ľudskosti. Prijmeme jej posolstvo a nasledujme jej príklad.

Panna Mária, Kráľovná všetkých svätých, pomáhaj nám stať sa láskavými a poníženými v srdciach ako tento nebojácny posol lásky. Pomáhaj nám slúžiť každému, koho stretneme, s radosťou a úsmevom. Pomôž nám stať sa misionármi Krista. Amen.

Z anglického originálu preložil
Michal Zábrecký

[Poviedka]

Mamkine dobré ruky

Mamkine dobré ruky

Na odmetené kamenné dlaždice námestia nečujne padali veľké snehové vločky. V popoludňajšom decembrovom bezvetrí snežilo tak pomaly a rovnomerne, ako by to nebol pád, ale sprievod tých hviezdíčiek zo sriene odkiaľsi z diaľav na zem, podobný sprievodu bohoslovcov v bielych albách na nedeľnej liturgickej slávnosti. Stvorenie nám obrazmi môže pomôcť odvrátiť sa od obrazov k Stvoriteľovi: krotký padajúci sneh môže byť obrazom poslušnej Božej Cirkvi putujúcej do Nebeského Jeruzalema. Vo svetle Baránka, tam za horizontom časopriestoru, nachádza svoj zmysel každá sekunda, každý krok.

Ů Ý Ů

Seminarista Matej Pšenko stál zamyslene pri okne, stratený v dlhočiznej klenutej chodbe starobylej seminárnej budovy. Vyrušený ozvenou chôdze, odchýlil sa od obloka a pevne pozdravil otca špirituála so snahou zakryť svoje zasnívanie sa. On sa ale nedal oklamať.

„Matej je už s myšlienkami na prázdninách“, skonštatoval s dobrosrdečným úsmevom, nezastaviac sa.

„Áno“, odvetil Matej jednoducho.

Bol posledný deň pred vianočnými prázdninami. Tešil sa domov, akoby nie? Veď istotne pozajtra večer, len čo zabuchne doma za sebou dvere, už mu príbehne v ústrety šťastná mamička. Vyobíjma ho, ak len neodbehne rovno z kuchyne s rukami zalepenými od cesta a múky. Vtedy si ich len zopäté bude pritláčať na srdce v tom geste prosby a dávania, mamkine dobré ruky, tak si ich pamätá Matej.

Potom sa zvíta so súrodencami. Otec nie, ten s chlapeckou zdržanlivosťou zovrie pravicu neskôr, keď dokončí, čo má na práci.

Na druhý deň sa celá rodina zhromaždí za

bohatým štedrovečerným stolom. Otec bude čítať úryvok zo Sv. Písma. Sviečky na stole budú horieť pomalým plameňom, ktorý sa len podchvíľou skrúti, ako zavše nedokonalá pozornosť človeka. V ich svetle sa bude ligotať roztopená vložka na mamičkinej tvári, istotne sa ešte tesne pred štedrovečernou hostinou ponáhľala poodmetať sneh z chodníka pred domom.

Ů Ý Ů

Matej vošiel do svojej seminárskej izby a s rozkošou sa ponoril do jej tepla a samoty. Cez

obloky vnikalo do nej iba mdlé svetlo prerušované hustým snežením. Podišiel k stolu a zažal lampu. Žltý kužeľ sa upriamil na tučnú, otvorenú obálku, ktorú tam položil ráno pred prednáškami. Zamrzí ho ten list, ani čo by sa ho dotkol zvonku sneh, i sadne si, aby si ho znovu prečítal. Je z Ameriky, od kamaráta Lukáša – bohoslovca pastoračného ročníka. Má sa dobre, no teraz na Vianoce sa mu veľmi cnie za rodinou.

Zloží list a skryje ho do šuflíka. Pociťujúc neurčitú povinnosť voči kamarátovi, predstavuje si, ako by sa on cítil, keby nebol na

Vianoce s najbližšími. V podvedomej snahe rozptýliť clivé myšlienky si začne všímať stôl. Je tu rovno pred ním Sväté písmo, vedľa neho sv. Augustín, v rohu leží Dostojevskij a poviedky Cígera – Hronského. Nie, pôjde sa radšej pomodliť do kaplnky.

Ů Ý Ů

Okenné tabule zapraskali pod vetrom, ktorý sa náhle zdvihol a uvádzal do zmätku pokojnú púť vločiek v priskorom zimnom súmraku. V miestnosti padal na dlážku neviditeľný prach, meravo, akoby chcel zastaviť čas v túžobnom očakávaní príchodu večného kráľovstva. Svetlo lampy sa rozlialo na celú izbu a zmiešalo sa s tieňmi ulice. Odkiaľsi slabo znela vianočná koleda: "...do jasiel'ho, Boha Najvyššieho, tam položila..."

Matej vyšiel z izby. Po pár krokoch si uvedomil, že táto chodba je akási inakšia. Je na nejakom cudzom mieste, v cudzej krajine, ďaleko

od domova. Nijako si nevie spomenúť, ako sa tu dostal, iba s istotou cíti, že tohtoročný Štedrý večer strávi odlúčený od rodiny. Chodba je úzka, so stiesnenosťou sleduje, ako sa pred ním zahýba, nevidí na koniec. Po chvíli ho vyvedie do skleneného átria pred kaplnku.

Pri dverách stretáva neznámych klerikov. Žehnajú sa svätenou vodou a vchádzajú do kaplnky na spoločnú modlitbu, niektorí mu aj predstavujúco sa priklývnu hlavou. Aha, zrazu prichádza otec špirituál, aspoň niekto známy! Ale dnes je nejaký iný, neusmieva

sa, neprihovoriť dobrosrdečne. Pozrie chladne a cez pevné pery vyriekne: „Položil si ruku na pluh. Prečo sa obzeráš späť?!“ Ohromený Matej by chcel čosi povedať, ale nedá sa mu cez stiahnuté hrdlo, obráti sa za predstaveným, ktorý medzitým zmizol vo dverách kaplnky. Vojde tiež a zamieri k bohostánku. V prázdnej kaplnke sa ozývajú jeho kroky, je mu zasa čudné, kde sa všetci podeli. Niet v kaplnke žiadnych bohoslovcov, ba ani otec špirituál tu nie je.

Podíde k bohostánku a podľa svojho zvyku kľakne si na obe kolená. Nemodlí sa však, ani nemyslí na nič. Je mu bez rodiny tak smutno a otupno, akoby prežíval všetku opustenosť Zeme predtým, než na ňu vkročil Spasiteľ.

Zdalo sa mu, že dlho kľáči, aj keď ho nohy ešte neboleli. Už aj chcel vstať a niekam odísť. V tom okamihu ho upútalo večné svetlo nad bohostánkom. Vidí sa mu že sa mení z červeného na biele, zväčšuje sa, až ho celkom oslepuje. Matejovi sa na chvíľu zastaví srdce a nohy stuhnú, nemôže sa ani pohnúť, čo by hneď chcel zutekať. Vtedy však v žiare pred sebou naraz celkom jasne zbadá drevené jasličky. Opierajú sa o ne zopäté ruky, nepísateľne krásne ruky, sú v nich iste ruky všetkých mamiiek na svete.

Matej cíti nesmiernu blaženosť pri srdci, akoby lietal, ba ako by bol v nebi; a to zo samej radosti, že takým čistým, láskavým, bezbranným i mocným rukám zverené je Božie Dieťa...

Ů Ý Ů

V tom Matej precitne pri svojom písacom stole. Chvíľu sa pred ním realita bolestivo rozbíja a opäť zrastá, než pochopí, že zaspal tak ako sedel pri stole, ešte aj lampu nechal zasvietenú. Za oknom sa rozprestiera tma. Vidí v ňom len obraz svojej sediacej postavy. Vstane a priloží líce k chladnému sklu, aby videl vytrvalo padajúce vločky.

*Ján Dolný, pastoračný ročník,
Cleveland, Ohio, USA*

Ak zabijeme Boha, všetko je dovolené

Na otázku: „Aká je to dobrá kniha?“ určite väčšina z nás odpovie, že taká, ktorú sme schopní a ochotní prečítať na jeden dúšok. Musím sa priznať, že pre mňa sú takýmto dobrými knihami diela známeho ruského spisovateľa Dostojevského.

Rozprávať o Dostojevskom nie je taká jednoduchá vec. Boli tu už mnohí, ktorí sa snažili aspoň trochu zhodnotiť tohto majstra nad majstrov. Mojou úlohou nie je prekonať ich. Čo ako by som sa snažil, čo neviem koľko slov by som popísal, aj tak by som nenapísal o Dostojevskom všetko. Odpusťte mi teda, že to, čo napíšem, nebude prácou odborníka, ale len jedného z vášnivých čitateľov jeho diel a pozorovateľa jeho životných osudov.

Fiodor Michajlovič Dostojevskij sa narodil 30. októbra 1821 v šľachtickej rodine Michaila Andrejeviča a Márie Fiodorovny. Ak si myslíte, že sa preto mal po celý život ako vo vatičke, mýlite sa. Jeho rodina, aj keď patriarchálne založená, nikdy neoplývala množstvom peňazí. Jeho otec bol skúpy despota, ktorého zabili vlastní nevoľníci. Teda žiadne veselé detstvo. A tak to išlo po celý život.

Roku 1837 sa stal študentom na vojenskej škole v Petrohrade. Oheň spisovateľa v ňom horel už v týchto skorých rokoch, preto zanechal štúdium kvôli písaniu. Veľký úspech zožala hneď jeho prvotina *Biedni ľudia*. Nešťastie ho však neopustilo. Po pôsobení v krúžku Belinského sa stal členom krúžku Petraševského, ruského revolucionára. To sa mu stalo osudným. Za účasť v tomto krúžku bol uväznený a odsúdený na

smrť. Neskôr sa však trest smrti zmenil na štyri roky nútených prác na Sibíri. Ale Dostojevského nepoložila ani táto skutočnosť, ba dokázal, že zlo je aj na niečo dobré. Spomienky na roky strávené v omskej katorge zanechal v podobe *Zápisov z mŕtveho domu*. Dielo, ktoré zachytáva pobyt na nútených prácach takmer kronikársky, však vôbec nie je nudné. S neobyčajnou dávkou reality zobrazuje život trestancov, ich zvyky a povinnosti, ako aj svoje osobné dojmy z pobytu v mŕtvom dome.

No nútené práce neboli Dostojevského najväčším nešťastím. Roku 1864 mu zomrela manželka aj brat Michail a na Dostojevského doľahli finančné problémy. Vtedy sa dostal do veľmi ťažkého stavu a prepadol hráčskej vášni. Čo horšieho sa mu mohlo stať? Prehráva rad radom všetky peniaze a zadlžuje sa ešte viac. S týmto problémom sa zdôveril v románe *Hráč*. No ani to ešte nie je všetko. Takmer po celý život bola Dostojevskému nechcenou spoločníčkou ešte jedna vec - epilepsia. Je až obdivuhodné, že takto skúšaný muž neprestal písať a neuzavrel sa do seba, ba naopak, napísal úžasné a neopakovateľné diela ako *Zločin a trest*, *Idiot* či hádam najvýznamnejšie dielo *Bratia Karamazovci*.

Objekt Dostojevského pozornosti

Dostojevskij napísal veľa diel o rôznych veciach, ale niečo ich spája. To *niečo* ho sprevádza, kamkoľvek sa pohne, kamkoľvek umiestni svoje postavy, na všetkých miestach a vo všetkých dobách. To *niečo* nie je typické iba pre jeho diela, ale aj pre jeho život, pretože všetko, čo Dostojevského postavy myslia a cítia, najprv prežil on sám.

To *niečo* je Dostojevského neutíchajúci záujem o človeka. O človeka, Božieho tvora, ktorý nenachádza seberovného medzi všetkými stvoreniami, tvora rozumného, ale predovšetkým slobodného. Slobodný. Taký je Dostojevského človek. Človek so svedomím, ktoré mu je najväčším priaznivcom, pochlebovačom, ale súčasne aj najtvrdším oponentom. Človek - hľadač šťastia. Hľadač najlepšieho možného sveta.

Pomáha si ideológiami, ale akosi nemôže nájsť tú najlepšiu cestu. Kde ju hľadať? Jeho odpoveď znie: V náboženstve. Ale nie v hocijakom, ale len v pravom, ruskom pravosláví. To je cesta, na ktorej sa človek udrží človekom, na ktorej bude svedomie priateľom človeka, na ktorej vydrží svet. Len na nej a na žiadnej inej.

Čo bolo dôvodom, že Dostojevskij neuprednostnil iné náboženstvo, ale práve iba to „domáce“? Jeden príbeh z Dostojevského detstva rozpráva o tom, ako malého Fiodora prekvapil na prechádzke vlk. Dal sa na útek, až dobehol na pole, kde pracoval muž menom Marej. Ten ho začal upokojsť: „No, nedám ťa vziať vlkovi. Nech ťa ochraňuje Kristus!“ A potom ho ešte požehnal ruskou zemou.

Azda žiadne úvahy by tak dobre nevysvetlili Dostojevského vzťah k „domácomu“, ruskému náboženstvu ako tento príbeh. Dostojevskij miluje Krista, pretože ho miluje ruský človek, a pretože On miluje Rusko aj jeho človeka. V tomto je Dostojevskij viac ako sebecký. On nechce pripustiť, aby Boh bol iný ako ruský. „Niet iného Boha okrem ruského Boha a Dostojevskij

je jeho prorok“, mohli by sme ironicky poznamenať, ale to je jednoducho nevydiskutovateľný fakt. Stačí sa pozrieť na postavu Šatova z knihy *Besi* alebo iným názvom *Diablom posadnutí*, kde priamo dáva odpoveď, v akého boha on verí: „V ruského Boha.“ Nič nemal Dostojevskij radšej ako práve Boha Ruska. Jedine v ňom videl možnú záchranu tohto sveta. A nevravel to len tak. Precestoval totiž západnú Európu a videl, kam sa rúti so svojou vedou a pokrokom a kam až vedie túžba po peniazoch a moci. Nie, toto veru nechcel pre svoje milované Rusko. To sa musí vyvarovať Západu. Jedinú šancu videl v pravosláví. Sväté Rusko, to bol jeho ideál, v ňom bola jeho spása.

Majster psychológ

Ako to už býva u veľkých umelcov, aj u Dostojevského sa spojili rôzne maličké veci ako kamienky do jednej nádhernej obrovskej mozaiky. Realistickým objektívom zachytené motívy *človek - náboženstvo - Rusko* boli dokreslené, a to hlbokým, precíteným pohľadom do vnútra ľudskej duše. Hádám nikto predtým sa nepodujal na takúto cestu – preskúmať dušu človeka do detailov. *Prečo robí človek to, čo robí? Čo ho k tomu vedie a prečo sa nerozhodol inak? Bola to len náhoda, že tak konal?* Na tieto otázky sa vybral hľadať odpovede niekto, kto toho zažil počas jedného života dosť na to, aby o tom vedel rozprávať. Niekto, kto vie, čo to je svedomie a čo z neho pre človeka vyplýva. Niekto, kto vie, že po zločine nasleduje trest, že ten, kto sa správa inak, ako je *normálne*, je idiot a že ak zabijeme Boha, všetko je dovolené.

Pavol Hrabovecký

Rožok a syr

S nežilo. Prebudené vločky sa strácali v napoly zamrznutých kalužiach, ktoré pokrývali celé mesto. Bolo príliš teplo, nová dávka snehu neprežila ani chvíľku vo svojom pôvodnom tvare. Vyfúkali ho nebeské zimomriavky na príkaz zhora a teraz to teplo, nečakaný pokyn vyvolávajúci zmenu a chaos.

Po premočených uliciach sa náhlili nespočítateľné páry ufúľaných nôh. V ústrety svojim vytýčeným cieľom. Darčeky pod stromček alebo zemiaky na nedeľný obed? Zovretá kabela v ruke, v hlave zoradené produkty, ktoré čakali v preplnených výkladoch – posledná zastávka a v mysli už skĺzali do teplých papúč. Vriaca túžba, zmiznúť z lepkavého davu, ktorý sa terigal hnojom ulice. Aký paradox? Biely sneh pretvorený na sivú masu. Lepkavú hromadu, ktorá odporne vrzgala pod nohami. Rýchlo preč. Túžba zabudnúť na kaľ, súčasťou ktorého sa stal každý chodec. Hnala do úkrytu, vlastného hniezdočka, kde sa roztopí spomienka na vlhký zážitok.

Bol som tam. Účastný na tom kolose, čiastočka davu, ktorá oslepla v honbe za domovom. Tak blízko, len niekoľko blokov. Niekoľko švitorivých *klop, klop* a brod bol pokorený. Víťazstvo na dosah. Aká slasť...

- Prosím... - zaznelo to spurné slovo v ovzduší. Nepočul som. Vnímal, ale nepočul. Nemohol som sa zdržiavať bojovníkmi, ktorí zápasili na tom istom premočenom poli.

„Prosím...“, zaznelo znova. Výkrik padlého. Obete boli predurčené a ja som nechcel byť jednou z nich. Nepočul som. Stvorený pre víťazstvo, nie pre porážku.

„Prosím...“, kričal neznámy hlas. Nebol čas na vymyslené príbehy a ozvenu, ktoré sa na mňa tlačili ako nečakané postavičky do snov. Súboj z poľa sa preniesol do mysle. Nepočul?! Formulka oznamovacej vety sa zmenila na otázku. Nepočul!?

Otočil som hlavu. Opadla hmľa, ktorá zastierala oči predstavou teplého čaju pred

blikajúcim televízorom. Na studenej podlahe, v najhlbšom bahne a v najčernejšej špine, kde sa vločky strácali vedno s dopadom na mokrú zem, som ho zbadal. Nepoznal, ale konečne počul. Zastavil som sa a sklonil hlavu. Bol ako ja, z kostí, na ktorých visel balíček svalov zabalených do pokreslenej ľudskej kože a predsa... Bol ešte človekom?!

Položil ruku na moje plece. Špinavú a studenú ruku. Striaslo ma. Odpor ma zaskočil viac ako hnus, ktorým páchol na hony. Nemohol to byť človek...

„Chleba...“, požiadal zreteľne, bol schopný verbálnej komunikácie, prekvapilo ma to. „...chleba mladý pán, prosím...“, zložil ruku a čakal. Odkiaľ som mal vziať chleba? Tak blízko vyslobodenia a zrazu: „...prosím, kúpte mi chleba... len kúsok...“, žobral *človek* ako keby vedel, kde som narazil na problém.

Človek? Mal predsa črty tváre, ktoré nemohli patriť inému a slová, ktorým som rozumel. Bol ním, presviedčal som sa, aby som v sebe potlačil nechúť, ktorú som musel prehĺtať s každou novou slinou.

Vstal som. Po pravici sa vypínal do výšky supermarket. Už si zvykol, že na jednom mieste nájde všetko. Prispôbil sa a zároveň si pomohol, človek. Ale aj ten, ktorý pýtal chleba, iba kúsok? Tešil sa tomu ako všetci, ktorým sa nechcelo plaziť upchatým mestom a zháňať darčeky pre pažravé a predsa milované deti?

Netrvalo dlho a stál som tam opäť. V ruke sa mi triasli dva rožky a niekoľko trojuholníkov čerstvého syra.

Rožok a syr, ako malý chlapec som to miloval. Natrel som si ho slobodne olízaným prstom v ktorejkoľvek z mojich chlapčenských skrýši. Jeden rohlík a jeden syr ma naplňovali radosťou, ktorú už nič neprekryje. Viac som vtedy nepotreboval. Každodenná nádielka od matky, potrebná k voľnému túlaniu sa nepoznanými zákutiami našej dediny a okolia, mi vošla do vrecka ošúchaných nohavíc. Dávala voľnosť a krídla. Preto som to miloval, pre tú nezávislosť a neobmedzenosť. Môj prvý pocit absolútneho víťazstva, ktorý nemohlo nič prekonať. Sloboda a ja. Dokonalá symbiôza. A teraz? Dávam ju človekovi, nemám odvahu povedať žobrákovi.

Čosi mi bráni. Nemal by som žobrať ja? O jeho slobodu? O človeka? O maličký kúsok s jeho rožkom so syrom? Závidel som mu.

Oči mu zasvietili. Napísal v nich knihu o vďake, ktorú zhrnul do jednej vety. Nič svetové. Žiadna báseň a v nej dokonalý slovosled. Bola všedná ako jeho výzor.

„Ďakujem, rožok a syr? Kedy vám to splatím? Určite vám bude večer chýbať?“

Rozlúčil sa s úsmevom a sklonil hlavu. Olízal prst a strčil ho do mäkkého syra. Prestal som tam byť. On a jeho sloboda skrze rožok a syr.

Nechal som ho. Na mokrom snehu ako na najromantickejšom obláčiku. Nepotreboval viac. Dal som mu obyčajný rožok a ešte obyčajnejší syr. Viac som nemal?

Nepochopil som to.

Prešlo niekoľko rokov a ja som ho stretol znova. Bol som starší a menej uponáhľaný ako vtedy, keď som utekal do obchodu po najskromnejšiu večeru pre najúbohejšieho hosťa. Na rozdiel od neho som pochudol a stratil zopár vlasov. On sa nezmenil. Tie isté oči a okolo nich rovnako hlboké vrásky. Mal tú istú zarastanú

tvár a na nej ako uhoľ čierne vlasy.

Počul som ho ihneď. Nemusel prosiť viackrát. Rozumel som prvému slovu, nemusel opakovat'. Sklonil som sa. Zdvihol zrak a usmial sa:

„Rožok a syr...“

Ako to vedel? Pamätal si ma? Jeden rožok a syr?

„Prosím, mladý pán...“, stále sa usmieval. Spomenul si na mňa alebo iba na rožok a syr?

Postavil som sa. Supermarket ostal na mieste, kde ho postavili pred rokmi. Nič ho neprekonallo. Urobil som, čo v ten zasnežený deň, a predsa inak. Ani na okamih som nezaváhal, žeby tie oči mohli patriť inému ako rovnocennému. Bol to človek. Spojil nás obyčajný rožok a syr. To čo som miloval, čo mi žiarilo popri všetkých detských hrách, teraz miloval tento neznámy muž. Čo som ja stratil, keď som sa nechal strhnúť davom okolo, teraz jeho naplňovalo šťastím. Mňa život spútal do radov, ktoré sa stále za niečím náhlia, kým on si žil moju detskú slobodu vo svojich ošúchaných nohaviciach a s voľnosťou, na ktorú som sa už nepamätal. Pocítil som jeho radosť, aj keď sa vtieravo miešala s mojím smútkom. Bol tým dieťaťom, ktorým som chcel ostať naveky. Priblížil mi svet, na ktorý som nemal odvahu. Voľnosť sa stratila v mojich detských snoch a ja som nemal statočnosť ju hľadať...

Nezaváhal som. Posadil som sa k nemu. Obzrel sa a ponúkol mi polovicu z ničoho a zároveň zo všetkého, čo mal. Namočil som palec do čerstvého syra a natrel ním maličký kúsok rohlíka. Návrat do raja. Na ulicu dopadla ťažká hmla z detstva. Pohltila všetko okrem zreteľných obrysov rodného kraja, kde som sa opäť videl slobodný, bez vymedzených čiar. Svet prestal existovať. Všetko bolo ukradnuté, zmetené zo stola. Čistá tabuľa, na ktorú som si znova nakreslil vlastnú mapu života, spontánne, tak ako som si to želal v najhlbších spomienkach. Znova slobodný. Iba rožok a syr...

Vladimír Štefanič, pastoračný ročník,
farnosť sv. Egidia, Bardejov

Znovuzrodenie úžasu

Byť človekom nie je ľahké. Milovať, odpúšťať, poznávať, myslieť, potešovať, žasnúť... Tieto čnosti, ktoré robia z človeka živočícha človeka-človeka, nie sú vôbec samozrejmými aktivitami. A hlavne nie dnes.

Poznáte to. Malé dieťa, ktoré ešte len nedávno začalo objavovať krásu tajomného okolia, zbadá motýľa.

Očká rozťahne doširoka, vystrie maličkú rúčku v snahe dotknúť sa tej letiacej nádherly a nezrozumiteľným džavotáním sa snaží opísať svoj objav mame, v ktorej náručí spočíva.

Fascinujúci pohľad.

„... a čakám/
naveky a navždy
čakám/ na renesanciu
úžasu“, napísal sanfranciský beatnik. Žasnúť je dnes pre nás ťažké, ba priam nemožné. Ľudstvo,

ktoré vnika do hĺbok mora i do diaľav vesmíru; ktoré poznáva minulosť a predpovedá budúcnosť; ktoré štiepi atóm a spája tkanivá v nové tvory; ktoré tak jednoducho ako život ničí, ho aj genetickým manipulovaním tvorí, má pocit, že už všetko vie. Nič ho nemôže prekvapiť. Ľudstvo už nie je žasnúce dieťa. Je stariec, ktorý umiera nie pre starobu tela, ale ducha. Keď úžas odchádza, zánik prichádza.

Ů Ý Ů

Určite to nezaznie nejako pompézne, aj keď by malo, že ešte stále sú tu ľudia, ktorým drobnosti, záblesky krásy, nedávajú spávať a chcú sa nechať udivovať životom. Oni sú tí maličká, ktorí predčili múdrych a obozretných, a za ktorých Kráľ detí vzdáva chválu Otcovi. On sám je prvým z nich, lebo horčičné zrnko, stratená ovca, poľné lalie či deti pokrikujúce po sebe na ulici ho nenechali chladnými, ale oslovili ho natoľko, že ho inšpirovali k fascinujúcim podobenstvám či aspoň k múdreému poučeniu.

A potom dlho nič. Aspoň zdanlivo. Až kdesi v tom, vraj temnom stredoveku, zasvieti jasná postava italského Chudáčika. No on je tým básnikom – akrobatom, o ktorom píše sanfranciský beatnik, že „vylieza po rýmoch/ až k vysutému lanu vlastnej výroby/ a balansujúc na lúčoch očí/ nad morom tváří/ krok za krokom sa posúva/ na druhú stranu dňa/ predváža výskoky/ a znožnosť ekvilibristiky/ a iné teatrálna triky/ a pritom nespletie si/ odlišné veci/ ktoré sa nesmú splietť“. Nespletie si smrť s bolesťou, ale nazve ju tým pravým menom: sestra. A tak to robí aj so slnkom, smädcom, lunou, chudobou... Nedesí sa pojmov. Veď je ich brat.

A potom zasa dlho nič. Aspoň zdanlivo. Až zrazu kdesi v atómovom veku sú ľudia ohúrení poľským starčekom na vatikánskom tróne. Taký malý, preslabnutý, bezvládny, čo už ani rozprávať nevie, takže prvou myšlienkou, ktorá vám preblesne hlavou pri pohľade naňho, je ľútosť. On však už nepotrebuje rozprávať. Načo? Jeho bytie kričí, že život je život a abort je smrť; že muž a žena sú rodinou, no muž s mužom sodomiou; že Európa potrebuje Boha, a nie Boh Európu... Aj o ňom píše sanfranciský beatnik

na strane šesťdesiatjeden: „Keďže je vrcholným realitom/ musí naisto nahmatať/ napätú pravdu/ kým sa k novým cvikom dostane/ kým prísna púť chce nové stúpanie/ k najvyššej trapéze/ kde Krása stojí a čaká/ vážne sa zvažuje/ do svojho salta mortale.“

Kým žasnú tieto Božie deti, žasne ľudstvo. Kým žasne ľudstvo, žijem ja aj ty.

Ů Ý Ů

Toto všetko mi napadlo pri čítaní jedného obyčajného sanfranciského básnika. A že vraj je nevhodný. Napokon, už je to jedno. Veď zo všetkého je možné uchmatnúť si kúsok krásy a povzbudenia. A žasnúť...

Imrich Garza

Za
iný

stredovek

Za iný stredovek

„Samé roky, udalosti, osobnosti, zvraty a prevraty, vojny a konšpirácie... Kto si to má všetko zapamätať?“ Takto si vzdychnú mnohí žiaci po hodinách dejepisu. My, ktorí sa už s týmto predmetom nemusíme trápiť, si spomenieme na svoje študentské časy, a súhlasne prikývneme.

O tom, že história sa dá „robiť“ aj pútavejším a vzrušujúcejším spôsobom sa nás pokúša presvedčiť aj najznámejší historik súčasnosti, Francúz Jacques le Goff.

Dnes je tento dlhoročný profesor stredoveku na prestížnej francúzskej Vysoké škole spoločenských vied (v rokoch 1972 – 1977 bol zároveň jej riaditeľom) už osemdesiatročným starým pánom, ktorý pomaly bilancuje svoj život. Prednedávnom sa na slovenskom knižnom trhu objavila jeho kniha spomienok *Život v znamení histórie*. Je písaná formou otázok, ktoré mu kladie generácie mladší historik Marc Heurgon, a odpovedí. Význam tejto publikácie sa znásobuje tým, že je prvou le Goffovou knihou preloženou do slovenčiny. Dominujú v nej predovšetkým informácie o autorovom profesijnom živote, prirodzene však najviac upútajú opisy autorovho súkromného života či životných zlomov.

Slovenského a českého čitateľa určite zaujmú najmä autorove spomienky na nástup ľudovej demokracie v roku 1948, kedy bol le Goff ako mladý štipendista zaoberajúci sa štúdiom prameňov o vzniku Karlovej univerzity osobne prítomný v Prahe, a zúčastnil sa aj pamätného prejavu Klementa Gottwalda na Staromestskom námestí. Táto skúsenosť ho vyliečila z komunistických ideálov, aj keď le Goff naďalej ostal verný ľavicovým myšlienkam.

U kreatívnych ľudí, ku ktorým le Goff nesporne patrí, je vždy úchvatné sledovať chvíle ich tvorivého napätia, a všetko to, čo s nimi súvisí. „*Spánok je môj nepriateľ, lebo sa rovná stratenému času. (...) A navyše, medzi nocou a mnou je akési kultúrne spojenie. (...) V tme sa dejú veci, zatiaľ čo na slnku je všetko prexponované. Zdá sa mi teda*

Prekvitajúca Lipa

Začiatok októbra je v Košiciach pre niektorých ľudí udalosťou. Pravidelne sa v tomto čase koná Medzinárodný košický jazzový festival. Tak tomu bolo aj tento rok. Už po deviatykrát. Hoci na tohtoročnom festivale účinkovalo osem kapiel, rád by som priblížil iba jednu, viac jazzrockové ako typicky jazzové zoskupenie: Peter Lipa & band.

SPetrom Lipom prišli naozaj všetci slúbení muzikanti patriaci k slovenskej špičke. A tak Marcel Buntaj, ktorý si zasadol za nablísané „dídablu“

(dw - značka bicích, pozn. autora), Martin Gašpar so svojou bezpražcovou basgitarou, ktorú veľmi efektne „hľadkal“ celý koncert, Michal Žáček najmä so saxofónom (ale aj inými dychovými nástrojmi) a Juraj Tatár za klávesami zaručovali kvalitný hudobný zážitok. Pred vystúpením možno každý očakával staré známe hity ako *Štyri kone vrané*, či chytľavé „maturantky“, avšak všetok priestor venovali Lipovmu novému albumu *Beatles in Blue(s)*. Zo známych beatlesoviek ostali snáď iba slová a pár základných akordov. Peter Lipa tieto zmeny vysvetlil zrozumiteľne: chceli pojať tieto aj im blízke piesne vlastným spôsobom a zabaliť ich do nových originálnych aranžmánov. Veľmi to

[Recenzie]

prirodené, že tvorca, ak sa ako skromný historik, vedec a spisovateľ môžem takto nazvať, vyhľadáva noc, tú temnotu, ktorá napomáha zreniu myšlienok a obrazov. Takmer nikdy nemám inšpiráciu pred desiatou večer. (...) Deň je určený na prácu, na poznámky, štúdium, vymýšľanie plánov. Ale na písanie štúdií či kníh, do ktorých chceme vložiť trochu vášne, je ako stvorená iba noc.“

Mnoho strán v knihe, a snáď len o trochu menej rokov v autorovom živote, je venovaných časopisu *Annales*, i škole, ktorá okolo tohto periodika postupne vznikala, a ktoré sú nerozlučiteľne späté s le Goffovým životom. *Anály z dejín ekonomiky a spoločnosti* boli založené ešte roku 1929 slávnymi historikmi Marcom Blochom a Lucienom Febvrom. Názov sa niekoľkokrát zmenil, ale idea pretrvala. „*Annales možno naozaj považovať za revolúciu v chápaní histórie, pretože sa usiluje vytvoriť totálne dejiny, neponecháva bokom nijaký aspekt dejín spoločnosti a ľudí...*“ Roku 1969 sa jedným z troch šéfredaktorov stal aj le Goff, ktorého snahu o skutočne *totálnu históriu* asi najlepšie dokumentuje skúmanie takých nezvyčajných oblastí ako sú stravovanie, očistenie či smiech v stredoveku.

Zdá sa vám to príliš nezvyčajné? Ale určite nie nezaujímavé. Takáto história by nás určite nielen (po)bavila, ale rozhodne aj obohatila. Čo viac si môže študent priať?

Imrich Gazda

Jacques le Goff: *Život v znamení histórie*. Preložila Jana Truhlářová. Kalligram 2003.

Čakanie na koniec neúspešné

Prvú časť každý miloval, druhá mnohých sklamala a tretia priniesla mnoho otázok. „To je všetko?“, spytovali sa mnohí sami seba po zhladnutí tretej a poslednej (?) časti trilógie nazvanej *Matrix*.

Kým prvá časť priniesla množstvo otázok týkajúcich sa reality (konali sa dokonca viaceré filozofické konferencie na tému *Matrix*), kde nič nie je také, ako sa zdá, a ktorá nás pozýva vo svojej fantázii prežiť neuveriteľné dobrodružstvá, druhá priniesla len určité sklamanie, ktoré vyvrcholilo v tretej časti. Kým v prvej časti sa slubne rozvíjala symbióza honkongského akčného filmu a kyberneticky ladeného sci-fi, druhá priniesla len množstvo akcie skôr komiksového typu, ako napríklad supermanovské schopnosti Nea, bez akejkoľvek hlbšej myšlienky rozvíjajúcej otázky nastolené v prvej časti. Zdá sa, akoby bratia Wachowski vyčerpali všetku svoju kreativitu už v prvom diely, pretože ako scenáristi sa v druhej

oceňujem, pretože koniec koncov zahrať nejakú cudziu skladbu „od bodky do bodky“ nie je až takým umením a už vôbec to nie je prejavom skutočných hudobníkových kvalít, ktoré sa prejavujú práve fantáziou pri vytváraní aranžmánov. Ich podanie bolo naozaj zaujímavé a precítené dynamikou. Pútavo pôsobilo rozdelenie skladieb medzi jednotlivých hudobníkov. V každej skladbe sa nevybláznili úplne všetci, ale každá akoby „patrila“ inému. Publikum asi najviac uchvátil svojou rýchlosťou spojenou s presnosťou a kreativitou Juraj Tatár. Až sa niekedy zdalo, že klaviatúra je preňho príliš krátka. Rýchle striedanie akordov prepojené s uchu lahodiacimi výhrávkami vedelo publikum bohato odmeniť. Osobne som bol veľmi potešený

a tretej časti javia úplne stratení. Čoraz väčšie množstvo postáv a charakterov a viaceré dejové línie odpútavajú našu pozornosť od toho, čo chceme skutočne vidieť. Koho zaujímajú vzťahy Morpheusa a Niobe alebo Zee a Linka? Ved' my sme do kina prišli len kvôli Neovi a Trinity, a samozrejme agentovi Smithovi. Tí, ktorí sú založení viac romanticky, chcú vidieť príbeh veľkej lásky medzi Vyvoleným a nebezpečnou ženou odetou v koži; a tí založení viac akčne sa tešia na boj medzi Neom a chladnokrvným Smithom.

a ohúrený zmyslom pre dynamiku a citom pre chod skladby Marcela Buntaja. Zdalo sa, akoby každý úder mal svoje „objednané“ miesto v skladbe. Martin Gašpar raz jednoduchými, inokedy zložitejšími linkami doplnenými o rôzne „ozdoby“, ktoré boli dôkazom jeho citu pre jemnosť tónov, udržoval líniu piesne. A ešte pár slov k Michalovi Žáčkovi. Často sa dopĺňali či striedali v dominancii inštrumentálnych pasáží s Jurajom Tatárom. Myslím, že je dokonalým majstrom svojich nástrojov či už je to saxofón, flauta alebo klarinet. Tóny vie využívať striedmo, zbytočne nimi nepreháňa ani neplytvá. Opäť jemnosť, cit, ale aj pasáže, kedy si amatérsky hudobník povie: „...nuž, podme cvičiť.“ A samozrejme piatym nástrojom bol špecifický hlas

Ale čo sklamlalo najviac, je tretia časť Matrixu. Pripadá mi, že bratia Wachowski sa tak dobre cítili v prostredí, ktoré si vytvorili v Matrix Reloaded, že sa im nechcelo opustiť tieto pozície. A tak v Matrix Revolutions, sa takmer polovicu filmu pozeráme na dosť nudný a smiešny boj strojov proti ľuďom, ktorí naskakujú do obrovských železných robotov a strieľajú zas len do roja obrovských robotov. Nezdá sa vám to smiešne? Keď dej ako tak pomaly pokračuje, zbadáte snahu tvorcov vymyslieť nejaký fungujúci záver. Možno preto film končí veľmi, veľmi dlhým súbojom medzi Neom a agentom Smithom a potom.... KONIEC! Len tak z čista jasna. Bez akejkoľvek dohrávky. Bez akejkoľvek snahy ukázať, čo sa stalo neskôr, a to núti našinca zamyslieť sa : „Kvôli tomuto sa natáčala celá trilógia!“

Teda v skratke. Jediným problémom tejto trilógie je, že po sľubnom začiatku sa autori nevedeli kam pohnúť a jediné, čo tento film potreboval bol slušný záver, ktorý zostal v nedohľadne.

Michal Zábrecký

Matrix Revolutions / The Matrix Revolutions, USA 2003, 129 min.

Réžia a scénár: Andy Wachowski, Larry Wachowski

Hudba: Don Davis

Kamera: Bill Pope

Hrajú: Keanu Reeves – Neo, Carrie-Anne Mossová – Trinity, Laurence Fishburne – Morpheus, Jada Pinkett Smithová – Niobe, Monica Bellucci – Persephone, Hugo Weaving – agent Smith, Sing Ngai – Seraph, Mary Aliceová – vedma, Lambert Wilson – Merovejec

Petra Lipu. Ako bonbónik sa dali hodnotiť pasáže a tóny, ktoré „na prvý pohľad“ zneli falošne resp. nezrozumiteľne, avšak sústredené ucho sa práve tu vyžívalo.

Škoda, že pre krátkosť času mohli pridať len jednu skladbu a tak ich vystúpenie naplnilo iba približne šesťdesiat minút. Možno sa týchto pár riadkov zdá ako „óda na štyroch muzikantov“, ale naozaj ich vystúpenie bolo balzomom pre uponáhľanú dušu a úžasom nad tým, akých krásnych vecí je človek schopný.

Matúš Imrich

IX. Medzinárodný košický jazzový festival, koncert Petra Lipu & band, GES klub 4.10.2003

Na poèiatku

Na poèiatku sveta bolo:

Boh – láskavé a veèné Slovo.

Nebo zem i dlhá rieka.

Riekol Otec. Nezabudol na èloveka.

Stvoril raj. V òom Adama a Evu.

Spokojne sa díval. Na muža i devu.

¼udia však zoslabli. Upadli do hriechu.

Rád poslal lásku k nám. Priniesla útechu.

V bolesti za nás zomrela na kríži.

Pritiahne každého, kto sa k nej priblíži.

Ubehli stáročia. Plynul èas.

Lásku sme prijali. Žije v nás.

Toto je list. Aj pravda odveká:

Boh veène miloval a miluje èloveka.

B.

Èo vtedy keï...

Cíti• blízkos• istotu v živote?

Je to zvláštnos• i túžba istotne

Jak horia všetci èo tu nie sú

èò každý deò iné kríže nesú!

Èò vo mne sa skrýva?

Èò pravda znamená?

Absolútna neistota

Èia je to robota?

Nájs• riešenie!

Nájs• duše potešenie!

Keby tak našli tí druhí

iskru radosti na mojej tvári

V èom sa skrýva umenie kòaza?

Èò robi• aby nežišiel som z kríža?

Prichádza Ježiš zakaždým v bielom?

Ako koneène urobi• ten prielom?

Otázka za otázkou sa valí

Nech už aj zmena sa narodí!

Zajtra keï otvorím oèi bude tu?

Asi ju nechytím len ako žena puketu

Riešenie prináša chvenie

Poslúchnu• je však umenie

To chvenie sľubuje že pokoj dá

Buï zákazníkòom zbožného vinára!

MI

Vianoená

Je raz v roku deò...

kedy majú ľudia k sebe bližšie, ako

inokedy,

Je raz v roku deò...

keď sa v našom oku slza zjaví,

Je raz v roku deò...

keď chceme byť ako deti a predžijú ten
sen o bezstarostných detských

Vianociach v rodnom
domčeku okolo štedrovečerného stola,

Je raz v roku deò...

keď nás polnočný zvon volá,

Je raz v roku deò...

keď láska je nám bližšie, ako vtedy,

Je raz v roku deò...

keď máme čas na besedy,
a nikto nikam neletí,

Je raz v roku deò...

kedy sú Vianoce
a kedy sa Ježiš zrodí,
do našich dní, do nepohody,

Je raz v roku deò...

keď chce mať miesto medzi nami,
lebo On v komsi zostal bez mamy,

Je raz v roku deò...

kedy je nám teplo na duši.

Náj Kohim

Logos

Samohláska, spoluhláska, hláska.

Ěosi, ktosi, šepol hlas.

Bolo slovo, prišlo k nám.

Zaznelo na poèiatku

a v tele opäť prišlo k nám.

Živé slovo, Kristus Pán.

On spásou sa stal,

Pre všetkých nás.

Vladimír Nemec

Hrať futbal pre potešenie

tom som sa presvedčil aj tento rok, keď sa do futbalovej bohosloveckej ligy prihlásili nielen tí, ktorí futbalu od malička holdujú, ale aj chlapci, ktorých prvoradým cieľom je udržať sa takýmto spôsobom v akej – takej kondícii. Jednoducho povedané, aby im nenarástli „pretekárske bruchá“ (t.j. brucho, ktoré preteká cez cingulum **J**).

A tak možno v seminárnej telocvični sledovať zápasy, kde futbalové umenie nechýba, ale aj také, v ktorých nás samotní aktéri niekedy dobre pobavia. Ale ako som spomenul, nejde tu ani tak o to, kto vyhrá seminárnu ligu, hoci sa musím priznať, že zdravá rivalita nechýba, ale prvoradým cieľom je hrať futbal pre potešenie. Veď napokon do seminára sme prišli kvôli niekomu inému. Predstavovať vám ho určite nemusím. Jednotlivé talenty, ktoré nám dal nemáme zahodiť, ale práve naopak, máme ich rozvíjať, aby priniesli novú kvalitu do nášho života.

A medzi ne patrí bezpochyby aj futbal. Keďže ide o druh kolektívneho športu, naskytá sa nám príležitosť skvalitňovať nielen hru, či individuálnu techniku, ale predovšetkým pracovať na tom, aby v mužstve a na ihrisku bola jednota. Pretože v jednote je sila a jedine ona zaručuje úspech. A to platí všeobecne, nielen vo futbale, ale aj... A dopracovať sa k takému cieľu, znamená zvíťaziť... a nielen na ihrisku.

*Jozef Kadlic,
športový referent*

Každý poriadny zápas sa začína rozohrávkou.

Hráme tak rýchlo, že ani fotoaparát na nás nestačí:-).

Mladí mladým po tretie

Drahí naši čitatelia, ubehlo niekoľko mesiacov a my sa môžeme opäť tešiť z vašich správnych odpovedí na naše otázky z predchádzajúceho čísla. Nájsť správnu odpoveď nie je vždy jednoduché. Preto je potrebné pozorne čítať a hľadať. Faktom je, že hľadať viete. Nasvedčujú tomu aj počty, ktoré ukazujú, že z dvadsiatich siedmich zaslaných odpovedí, dvadsať dva bolo správnych. Čo k tomu dodať? Snáď len to, že sa z toho teší celá redakcia a aj celé seminárne spoločenstvo.

Tu sú správne odpovede:

1. **a:** Novokňazi roku 2003 budú v novodobej histórii seminára *štvrtí*.

2. **b:** Seminár má svoje sídlo *na Hlavnej ulici, ihneď vedľa Tesca*.

3. **c:** Oficiálny jazyk cirkvi, ktorý do seba nalievajú bohoslovci tri roky z celkového štúdia, je *latinčina*.

Vyžrebovaní šťastlivci dostali od nás vecné dary. Veríme, že ich potešili.

A tu sú nové otázky:

1. Kedy bola inaugurovaná TF KU?

- a) 8. decembra 2003
- b) 8. novembra 2003
- c) 20. augusta 2003

2. Kto je dekanom TF KU?

- a) Mons. Anton Konečný
- b) Mons. Alojz Tkáč
- c) Mgr. Peter Celuch

3. Kde sídli TF KU?:

- a) na Hlavnej 91 v Prešove
- b) na Hlavnej 89 v Košiciach
- c) na Hrabovskej ceste 1/1652 v Ružomberku

Správne odpovede vyhľadajte v našom časopise. Určite tam sú, preto majte oči otvorené. Správne odpovede nám zašlite do konca januára na známu adresu:

*Kňazský seminár
Hlavná 91 heslo: „Súťaž“
042 03 Košice*

Rovnako môžete svoje odpovede, pripomienky, návrhy a dojmy zasielať aj na emailovú adresu:

boromeo@atlas.sk

Píšte, píšte, píšte... Už teraz sa nevieme dočkať.

redakcia Boromea

[Humor]

Za okrajom

Občas sa na vyučovaní stáva, že prednášky sú dlhé, trpezlivosť študentov krátka a jazyk profesora trochu zvláštny ... V takýchto chvíľach býva kreativita študenta vybičovaná na maximum. Keď si na konci roka zalistuje v poznámkovom bloku (ak si nejaký stihol za ten krátky čas zadovážiť), objaví sa v ňom skutočne veci neslýchané.

1. „Keby žena prišla na svätú omšu v plavkách, ide to na jej tričko.“
- na hodine liturgiky -
2. „To je kosť z mojich kostí!“ – ľúbostný výkrik v Biblii. Keby ste to teraz povedali na ulici, dostanete s kabelkou.“
- na hodine Starého zákona -
3. „Načo mi je viera v Krista, veď som predseda liturgista.“
- na hodine východnej liturgiky -
4. Profesor sa snaží vysvetliť použitie gréckeho slova hóra (gr. hodina):
„Nikdy nevieš, ktorá tvoja hóra je posledná!“
- na hodine gréčtiny -
5. „Keď spievame v Exultete slová, že paškál je z vosku pracovitých včiel, a vidíme tú umelinu, ktorá už roky horí a nezhára, tak je to riadne mysterium fidei.“
- na hodine liturgiky -
6. Bohoslovec sa pýta na hodine Starého zákona:
„Môžem napísať prácu Abrahám a horiaci krík?“
Po chvíľkovom šoku profesor odpovedá:
„Chceš pokračovať v tomto štúdiu?“
7. „...rob fundamentálnu teológiu, keď tu grule chodza...“
- o brigádach seminaristov pri potravinovej pomoci -
8. „... kto už raz začal orať, nech už doorie dokonca!“
- na hodine gréčtiny -
9. „Táto knižka je plná chýb a hneď prvá sa nachádza na konci.“
- na hodine liturgiky -
10. „Mám tam hodiť trinitrotoluén alebo čo navrhujete pán kolega? Ale nebudeme predseda ako Al Káida...“
- o rušivých vplyvoch prác na seminárnom dvore na vyučovanie Starého zákona -

Výroku, ktorý vás najviac rozosmial, pošlite svoj hlas na našu emailovú adresu: boromeo@atlas.sk. Ocenený bude nie len autor víťazného výroku, ale aj jeden z hlasujúcich.

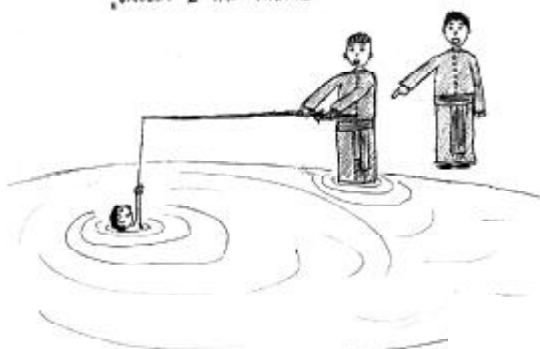
redakcia Boromea

[Humor]

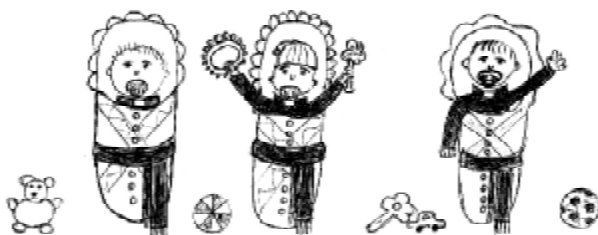
Vendelizmy...

„UROBÍM Z VÁS RYBÁROV ĽUDÉ...“

KTO Z VÁS VYSIELAL
TIE STRELNÉ MODLITBY ?

AK NEBUDETE AKO DETI ...

TU JE PES ZAKOPANÝ

Námet a kresby:
Miroslav Molnár
alias Vendel